

Hallituksen esitys eduskunnalle kotitaloustyöntekijöiden ihmisarvoista työtä koskevan Kansainvälisen työjärjestön vuoden 2011 yleissopimuksen hyväksymiseksi ja laiksi yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Kansainvälisen työjärjestön yleiskokous hyväksyi vuonna 2011 kotitaloustyöntekijöiden ihmisarvoista työtä koskevan yleissopimuksen sekä siihen liittyvän suosituksen.

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi yleissopimuksen sekä lain yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

Yleissopimus tuli kansainvälisesti voimaan 5 päivänä syyskuuta 2013. Tämän jälkeen se tulee voimaan kunkin sopimuksen ratifioivan jäsenvaltion osalta 12 kuukauden kuluttua siitä päivästä, jona sen ratifiointi on rekisteröity. Näin ollen yleissopimus tulee Suomen osalta voimaan 12 kuukauden kuluttua siitä, kun Kansainvälisen työjärjestön pääjohtaja on rekisteröinyt Suomen ratifiointin.

Suomen lainsäädäntö ei tällä hetkellä täytä kaikilta osin yleissopimuksen edellyttämää tasoa. Lisäksi EU-tuomioistuimen tuore työaikadirektiiviä koskeva ratkaisukäytäntö edellyttää kotitaloustyöntekijöiden saattamista direktiivin suojan piiriin. Näistä syistä kotitaloustyöntekijöiden suojan kannalta puutteellisenä ja muutoinkin vanhentuneena pidettävä kotitaloustyöntekijän työsuhteesta annettu laki esitetään kumottavaksi ja kotitaloustyöntekijät saatettavaksi yleissopimuksen

edellyttämällä tavalla mahdollisimman samantasoisien työoikeudellisen suojan piiriin muiden työntekijöiden kanssa. Kotitaloustyön luonne edellyttää kuitenkin edelleen työn erityislaadun ottamista huomioon. Tästä syystä työaikalakia ehdotetaan samalla muutettavaksi siten, että siinä sallittaisiin yötyön teettäminen työnantajan kotona tehtävässä hoitotyössä. Työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetusta laista ja ulkomaanedustuksen korvauksista annetusta laista ehdotetaan poistettavan viittaus kotitaloustyöntekijän työsuhteesta annettuun lakiin.

Laki yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan kuin yleissopimus tulee Suomen osalta voimaan. Lait kotitaloustyöstä annetun lain kumoamisesta, työaikalain muuttamisesta, työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain muuttamisesta sekä ulkomaanedustuksen korvauksista annetun lain muuttamisesta ovat tarkoitettut tulemaan voimaan samanaikaisesti, viimeistään yleissopimuksen tullessa Suomen osalta voimaan.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYS	2
YLEISPERUSTELUT	3
1 JOHDANTO	3
2 NYKYTILA	3
2.1 Kotitaloustyöntekijöitä koskeva kansallinen sääntely	3
2.2 Yleissopimus ja EU-lainsäädäntö	5
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	6
3.1 Tavoitteet	6
3.2 Keskeiset ehdotukset	7
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET	7
5 ASIAN VALMISTELU	9
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	10
1 YLEISSOPIMUKSEN SISÄLTÖ JA SUHDE SUOMEN LAINSÄÄDÄNTÖÖN	10
2 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT	18
2.1 Laki kotitaloustyöntekijöiden ihmisarvoista työtä koskevan Kansainvälisen työjärjestön vuoden 2011 yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta	18
2.2 Laki kotitaloustyöntekijän työsuhteesta annetun lain kumoamisesta	18
2.3 Työaikalaki	20
2.4 Laki työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista	20
2.5 Laki ulkomaanedustuksen korvauksista	20
3 VOIMAANTULO	20
4 EDUSKUNNAN SUOSTUMUKSEN TARPEELLISUUS JA KÄSITTELYJÄRJESTYS	21
4.1 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus	21
4.2 Käsitteilyjärjestys	23
LAKIEHDOTUKSET	25
1. Laki kotitaloustyöntekijöiden ihmisarvoista työtä koskevan Kansainvälisen työjärjestön vuoden 2011 yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta	25
2. Laki kotitaloustyöntekijän työsuhteesta annetun lain kumoamisesta	25
3. Laki työaikalain 26 §:n muuttamisesta	26
4. Laki työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain 7 §:n muuttamisesta	26
5. Laki ulkomaanedustuksen korvauksista annetun lain 2 §:n muuttamisesta	27
LIITE	28
RINNAKKAISTEKSTIT	28
3. Laki työaikalain 26 §:n muuttamisesta	28
4. Laki työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain 7 §:n muuttamisesta	29
5. Laki ulkomaanedustuksen korvauksista annetun lain 2 §:n muuttamisesta	30
SOPIMUSTEKSTI	31

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Kansainvälinen työkonferenssi hyväksyi vuonna 2011 kotitaloustyöntekijöiden ihmisarvoista työtä koskevan yleissopimuksen nro 189, jäljempänä *kotitaloustyöyleissopimus*, sekä siihen liittyvän suosituksen nro 201. Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi kotitaloustyöyleissopimuksen.

Yleissopimuksella pyritään turvaamaan kotitaloustyöntekijöille maailmanlaajuisesti ihmisarvoiset työ- ja elinolot. Sopimuksen määräykset on laadittu soveltumaan sekä kehitysmaiden että kehittyneiden maiden oloihin. Erityisesti sopimuksella pyritään turvaamaan haavoittuvimmassa asemassa olevien eli kotitaloustyötä tekevien naisten, lasten ja maahanmuuttajien sekä kotitaloudessa asuvien työntekijöiden asemaa.

Suomen lainsäädäntö ei tällä hetkellä täytä erityisesti työaika-suojelun osalta yleissopimuksen edellyttämää tasoa, koska eräät kotitaloustyöntekijät on suljettu Suomessa kokonaan työaika-suojelun ulkopuolelle. Niinpä sopimuksen ratifiointi edellyttää kansallisen lainsäädännön saattamista vastaamaan yleissopimuksen tasoa.

Kotitaloustyöyleissopimus tuli kansainvälisesti voimaan 5 päivänä syyskuuta 2013. Suomen osalta se tulee voimaan 12 kuukauden kuluttua siitä, kun ILO:n pääjohtaja on rekisteröinyt Suomen ratifioinnin. Sopimuksen ovat tähän mennessä ratifioineet Argentiina, Bolivia, Costa Rica, Ecuador, Etelä-Afrikka, Filippiinit, Guyana, Italia, Kolumbia, Mauritius, Nicaragua, Paraguay, Saksa sekä Uruguay.

2 Nykytila**2.1 Kotitaloustyöntekijöitä koskeva kansallinen sääntely**

Yleissopimuksessa kotitaloustyöllä tarkoitetaan työsuhteessa kotitaloudessa tai yhdelle tai useammalle kotitaloudelle tehtävää työtä. Yleissopimusta sovelletaan kotitaloustyöhön myös silloin, kun kotitalous ei ole varsinaisen työnantaja. Kotitaloustyöntekijöinä ei kuitenkaan pidetä henkilöitä, jotka tekevät

kotitaloustyötä vain tilapäisesti tai satunnaisesti muutoin kuin ammatilliselta pohjalta.

Suomessa kotitaloustyöntekijään sovellettava laki määräytyy sen mukaan, onko hänen työnantajanaan kotitalous vai muu taho. Kotitalouteen työsuhteessa olevien kotitaloustyöntekijöiden asemaa säännellään laissa kotitaloustyöntekijän työsuhteesta (951/1977), jäljempänä *kotitaloustyölaki*. Mainitun lain 1 §:n mukaan lakia sovelletaan työntekijään, joka työsuhteen perusteella tekee kotitaloustyötä työnantajan kodissa. Lisäksi kotitaloustyöntekijän työsuhteeseen sovelletaan työsuhtelakia (55/2001), jollei kotitaloustyölaissa toisin säädetä. Kotitaloustyölain mukaiseen kotitaloustyöhön voidaan katsoa kuuluvan työn, joka on tarpeen kodin normaalia ja asianmukaista hoitoa varten. Kotitaloustyöhön katsotaan yleisesti sisältyvän myös lasten ja talouteen kuuluvan sairaan tai muun avuttoman henkilön hoitoon liittyvät tehtävät.

Kotitaloustyölaissa on säännökset kotitaloustyöntekijöiden työajasta, työsuhteen lakkaamisesta sekä palkkauksen määräytymisestä.

Sen sijaan niihin kotitaloustyöntekijöihin, joiden työnantaja on muu kuin kotitalous, kuten esimerkiksi vuokratyöntekijöihin tai kuntaan työsuhteessa oleviin työntekijöihin, sovelletaan kotitaloustyölain säännösten sijasta yleistä työoikeudellista sääntelyä, kuten työsuhtelakia ja työaikalakia (605/1996) sekä työehtosopimuksia.

Työaikalain 2 §:n 1 momentin 9 kohdan mukaan lakia ei sovelleta työhön, jossa noudatettavasta työajasta on säädetty erikseen tai joka jonkin muun työaika koskevan lain soveltamisalaan kuuluvana on siinä vapautettu työajan rajoituksista. Kotitaloustyölaki on tällainen työaikalain tarkoittama erityislaki.

Siten kotitaloustyölain 2 §:n mukaan tuon lain soveltamisalan ulkopuolelle suljetut kotitaloustyöntekijät on suljettu myös työaikalain soveltamisalan ulkopuolelle. Työaika-sääntely ei siis koske työnantajan taloudessa vakinaisesti elävää työnantajan perheen jäsentä; kahdeksaatoista vuotta täyttäneitä työntekijää, joka on tehnyt työsuhteen kuukautta lyhyemmäksi ajaksi tai jonka työsuhteen

mukaan tulee olla saman työnantajan työssä enintään yksi arkipäivä viikossa taikka jonka säännöllinen työaika saman työnantajan työssä on enintään kolme tuntia vuorokaudessa; valtion viranomaisen valvonnan alaisena työskentelevää kotitalousharjoittelijaa; lastenhoitajaa, joka on merkitty lastenhoitajana terveydenhuollon oikeusturvakeskuksesta annetussa laissa (1074/1992) tarkoitettuun terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriin, jos hänen tehtävänään on yksinomaan lasten hoito ja siihen välittömästi liittyvät tehtävät, sekä sairaan hoitajana toimivaa henkilöä.

Sen sijaan ne kotitaloustyöntekijät, joiden työnantaja on muu kuin kotitalous, kuuluvat työaikalain piiriin.

Kotitaloustyöntekijöiden ihmisoikeudet turvataan muun muassa perustuslaissa (731/1999), yhdistyslaissa (503/1989), yhdenvertaisuuslaissa (21/2004) ja työsopimuslaissa.

Oikeudesta samaan palkkaan samanarvoisesta työstä säädetään laissa naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986), jäljempänä *tasa-arvolaki*.

Kotitaloustyöntekijän vuosiloma määräytyy vuosilomalain (162/2005) mukaan. Lain 2 §:n 2 kohdan mukaan työnantajan perheenjäsenillä on silloin, kun työnantajan palveluksessa ei ole perheenjäsenen lisäksi muita työntekijöitä, oikeus vuosiloman ja vuosilomapalkan asemesta vuosilomalain 8 §:n 1 momentissa tarkoitettuun vapaaseen ja 16 §:ssä tarkoitettuun lomakorvaukseen.

Nuoriin kotitaloustyöntekijöihin sovelletaan työsopimuslain ja kotitaloustyölain säännösten lisäksi nuoria työntekijöitä koskevaa lakia (998/1993), jäljempänä *nuorten työntekijöiden laki*.

Kotitaloustyöntekijöille turvataan oikeudenmukaiset työehdot sekä ihmisarvoiset työolot ja heidän yksityisyyttään kunnioittavat ihmisarvoiset asuinolosuhteet, kun he asuvat työnantajan kotitaloudessa. Kotitaloustyöntekijään sovelletaan työterveyshuoltolakia (1383/2001) ja työturvallisuuslakia (738/2002) tuon lain 5 §:ssä säädetyin, työnantajan kodissa tehtävää työtä koskevin rajoittein.

Sopimuksen edellyttämistä asuinolosuhteista ja yksityisyyden kunnioittamisesta sää-

detään terveydensuojelulain (763/1994) ja asuinhuoneiston vuokrauksesta annetun lain (481/1995), jäljempänä *huoneenvuokralaki*, säännöksillä. Terveydensuojelulain 7 luvussa ovat säännökset asunnon terveydellisistä vaatimuksista. Huoneenvuokralaissa on puolestaan säännökset siitä, milloin vuokrahuoneisto luovutetaan vuokralaisen hallintaan ja edellytyksistä, jolloin vuokranantajalla on oikeus päästä asuntoon. Myös ulkomaisen työntekijän oleskeluluvan harkinnassa otetaan huomioon kotitaloustyöntekijän asuinolot.

Velvollisuudesta tiedottaa kotitaloustyöntekijöille heidän työehdoistaan ja -olosuhteistaan säädetään työsopimuslain 2 luvun 4 §:n 2 momentissa. Siirtotyöläisen kirjallisesta työtarjouksesta säädetään ulkomalaislain (301/2004) 72 §:ssä. Sen mukaan työnantajan on liitettävä työntekijän oleskelulupahakemukseen muun muassa selvitys työnteon keskeisistä ehdoista, vakuutus siitä, että ehdot ovat säännösten ja asianomaisen työehtosopimuksen mukaiset tai vakuutus siitä, että ehdot vastaavat työmarkkinoilla vastaavissa tehtävissä toimiviin työntekijöihin noudatettavia käytäntöjä. Lisäksi on annettava työ- ja elinkeinotoimiston vaatiessa selvitys siitä, että työnantaja on huolehtinut ja kykenee huolehtimaan työnantajavelvoitteistaan.

Sosiaaliturvan osalta kotitaloustyöntekijät ovat samassa asemassa muiden palkansaajien kanssa ja heihin sovelletaan samaa lainsäädäntöä. Kotitaloustyöntekijällä on oikeus myös asumisperusteiseen sosiaaliturvaan ja julkisiin terveystalouteihin samoin ehdoin kuin muillakin Suomessa vakituisesti asuvilla henkilöillä.

Yksityistä työnvälitystä säännellään laissa julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta (916/2012), jäljempänä *työvoima- ja yrityspalvelulaki*. Laki sisältää työnhakijaa suojaavan säännöksen työnvälityksen maksukiellosta. Laissa edellytetään tasapuolisuuden noudattamista yksityisiä työvoimapalveluja tarjottaessa. Lisäksi alaikäistä työvoimaa ei saa tarjota työhön nuorten työntekijöiden lain kieltojen vastaisesti.

Kotitaloustyöntekijöillä on myös samat mahdollisuudet kuin muillakin työntekijöillä saada työsuhdetta koskeva riita- tai rikosoi-

keudellinen asia vireille tuomioistuimessa joko itse tai asiamiehen välityksellä. Työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain (44/2006), jäljempänä *työsuojelun valvontalaki*, 9 §:ssä säädetään työsuojelutarkastuksen edellytyksistä kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.

2.2 Yleissopimus ja EU-lainsäädäntö

EU:n neuvosto antoi 28 päivänä tammikuuta 2014 päätöksen (2014/51/EU) jäsenvaltioiden valtuuttamisesta ratifioimaan Euroopan unionin edun vuoksi kotitaloustyöntekijöiden ihmisarvoista työtä koskevan Kansainvälisen työjärjestön vuoden 2011 yleissopimuksen nro 189. Euroopan unioni ei voi ratifioida yleissopimusta, koska ainoastaan valtiot voivat olla sen osapuolia. Tässä tilanteessa jäsenvaltioiden ja unionin toimielinten on tehtävä yhteistyötä yleissopimuksen ratifioimiseksi. Tästä syystä jäsenvaltiot valtuutetaan päätöksen 1 artiklassa ratifioimaan yleissopimus unionille perussopimusten nojalla annettuun toimivaltaan kuuluvien osin.

Neuvoston päätöksen mukaan kotitaloustyöyleissopimuksen useimmat säännöt sisältyvät suureksi osaksi unionin säännöstöön sosiaalipolitiikan, syrjinnän torjunnan sekä rikosasioissa ja turvapaikka- ja maahanmuuttoasioissa tehtävän oikeudellisen yhteistyön aloilla. Yleissopimuksen määräykset, jotka koskevat sellaisten kotitaloustyöntekijöiden suojelua, jotka ovat maahanmuuttajia, saattavat vaikuttaa työntekijöiden vapaaseen liikkuvuuteen eli alaan, joka on siirtynyt unionin yksinomaiseen toimivaltaan. Näin ollen eräät yleissopimuksen osat kuuluvat unionin toimivaltaan, eivätkä jäsenvaltiot voi näiltä osin tehdä sitoumuksia unionin toimielinrakenteen ulkopuolella.

Vaikka osa kotitaloustyöntekijöistä on suljettu pääosin esimerkiksi EU:n työsuojelulainsäädännön soveltamisalan ulkopuolelle, useat EU-direktiivit sääntelevät myös kotitaloustyötä.

Sopimuksen 3 artiklan mukaisesta työsyrynnän kiellosta sekä 11 artiklan mukaisesta oikeudesta samaan palkkaan säädetään neuvoston direktiivissä 2000/43/EY rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöön-

panosta, jäljempänä *syrjintädirektiivi*, neuvoston direktiivissä 2000/78/EY yhdenvertaista kohtelua työssä ja ammatissa koskevista yleisistä puitteista, jäljempänä *työsyrjintädirektiivi* sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2006/54/EY miesten ja naisten yhtäläisten mahdollisuuksien ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta työhön ja ammattiin liittyvissä asioissa (uudelleenlaadittu toisinto), jäljempänä *tasa-arvodirektiivi*.

Sopimuksen 4 artiklan mukaisesta työhön pääsyn vähimmäisiästä on määräyksiä neuvoston direktiivissä 94/33/EY nuorten työntekijöiden suojelusta, jäljempänä *nuorten työntekijöiden direktiivi*.

Työnantajan velvollisuudesta ilmoittaa työsuhteessa sovellettavista työsuhteen ehdoista (7 artikla) säädetään neuvoston direktiivissä 91/533/ETY, työnantajan velvollisuudesta ilmoittaa työntekijöille työsuhteessä tai työsuhteessä sovellettavista ehdoista, jäljempänä *todentamisdirektiivi*.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/98/EU kolmansien maiden kansalaisille jäsenvaltion alueella oleskelua ja työskentelyä varten myönnettävää yhdistelmä lupaa koskevasta yhden hakemuksen menettelystä sekä jäsenvaltiossa laillisesti oleskelevien kolmansista maista tulleiden työntekijöiden yhtäläisistä oikeuksista, jäljempänä *yhdistelmä lupadirektiivi*, sisältää muun muassa määräykset luvan saaneen kolmannen maan kansalaisen oikeudesta yhdenvertaiseen kohteluun työolojen ja työehtojen osalta, joihin kuuluvat palkkaus ja irtisanominen, työterveys ja työturvallisuus, yhdistymisvapaus sekä vapaus liittyä työntekijöitä edustavaan järjestöön.

Myös Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta unionin alueella (EU) N:o 492/2011, jäljempänä *työvoiman liikkuvuusasetus* sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 883/2004, sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta, jäljempänä *sosiaaliturvan koordinaatioasetus*, sääntelevät työntekijöiden liikkuvuutta sekä yhdenvertaista kohtelua muun muassa työehtojen, yhdistymisvapauden ja sosiaaliturvan alalla.

Neuvoston direktiivin 89/391/ETY toimenpiteistä työntekijöiden turvallisuuden ja

terveyden parantamisen edistämiseksi työssä, jäljempänä *työsuojelun puitedirektiivi*, 3 artiklan a alakohdan mukaan direktiivi ei kata kotitalouden palveluksessa olevia kotitaloustyöntekijöitä. Sen sijaan direktiivi kattanee muun kuin kotitalouden palveluksessa kotitaloudessa työskentelevät kotitaloustyöntekijät.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2003/88/EY tietyistä työajan järjestämistä koskevista seikoista, jäljempänä *työaikadirektiivi*, vahvistetaan turvallisuutta ja terveyttä koskevat vähimmäisvaatimukset työajan järjestämistä varten. Direktiivi edellyttää enintään 48 tunnin keskimääräistä viikkotyöaika, vähintään 11 tunnin yhtäjaksoista lepoa 24 tunnin aikana sekä lisäksi viikoittaista 24 tunnin lepoa. Palkallista vuosilomaa tulee myöntää vähintään neljä viikkoa.

EU-tuomioistuin on uusimmassa ratkaisukäytännössään (muun muassa asiassa Isère C-428/09) todennut, että työaikadirektiivi soveltuu myös kotitaloustyöntekijöihin, vaikka nämä on suljettu työsuojelun puitedirektiivin 3 artiklan a alakohdan mukaan tuon direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle. Aiemmin katsottiin yleisesti työsuojelun puitedirektiivin soveltamisalasäännöksestä seuranneen, että kotitaloustyö ei kuulunut työaikadirektiivin soveltamisalaan.

Tuomioistuimen mukaan työaikadirektiiviä sovelletaan sen 1 artiklan 3 kohdan mukaan kaikkeen työsuojelun puitedirektiivin 2 artiklassa tarkoitettuun yksityiseen ja julkiseen toimintaan.

Työsuojelun puitedirektiivin 2 artiklan 1 kohdan mukaan kyseistä direktiiviä sovelletaan kaikkiin sekä julkisiin että yksityisiin toiminnan aloihin. Vaikka työntekijällä tarkoitetaan työsuojelun puitedirektiivin 3 artiklan a alakohdassa henkilöä, jonka työnantaja on palkannut, mukaan lukien myös harjoittelijat ja oppisopimussuhteiset työntekijät — ei kuitenkaan kotitaloustyöntekijää — työaikadirektiivissä ei millään tavoin viitata työsuojelun puitedirektiivin tähän säännökseen eikä kansallisessa lainsäädännössä ja/tai käytännössä määritellyn työntekijän käsitteeseen.

Näin ollen Suomen lainsäädäntö ei vastaa, siltä osin kuin osa kotitaloustyöntekijöistä on rajattu työaikasuojelun ulkopuolelle, myös-

kään Euroopan unionin tuomioistuimen työaikadirektiiviä koskevia tulkintoja.

Äitiyden suojelua koskevia säännöksiä on neuvoston direktiivissä 92/85/ETY, toimenpiteistä raskaana olevien ja äskettäin synnyttäneiden tai imettävien työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamisen kannustamiseksi työssä (kymmenes direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi), jäljempänä *raskaudensuojeludirektiivi*.

Yksityinen työnvälitys kuuluu pääosin kansalliseen toimivaltaan. Tästä muodostaa poikkeuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/104/EY vuokratyöstä, jäljempänä *vuokratyödirektiivi*. Direktiivi sääntelee vuokratyöntekijöiden yhdenvertaista kohtelua, keskeisiä työehtoja sekä muun muassa kieltoa periä työntekijöiltä työnvälitysmaksuja.

Yleissopimuksen määräykset eivät ole ristiriidassa EU-oikeuden kanssa.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Tavoitteet

Esityksellä pyritään luomaan mahdollisuus ratifioida ja saattaa voimaan ILO:n kotitaloustyöyleissopimus saattamalla lainsäädäntömme vastaamaan yleissopimuksen edellyttämää tasoa. Samalla kotitaloustyöntekijöiden työaikasuojelu pyritään saattamaan vastaamaan EU:n työaikadirektiivin edellyttämää tasoa.

Lisäksi kotitaloustyöntekijöitä koskevaa sääntelyä pyritään nykyaikaistamaan, selkeyttämään, yksinkertaistamaan ja yhtenäistämään muiden työntekijäryhmien kanssa. Esityksessä pyritään kuitenkin ottamaan huomioon myös alaa koskevan erityissääntelyn tarve. Kotitaloustyölain kumoamisen myötä työaikalain soveltamisalan piiri laajenee kattamaan kotitaloustyöntekijät. Työaikalain soveltamispiiriin tulevat myös ne kotitaloustyöntekijät, jotka on suljettu kotitaloustyölain soveltamisalan ulkopuolelle. Työaikalain muutosesityksen tavoitteena onkin turvata työnantajan kotona tehtävän hoitotyön jatkuvuus myös yöaikaan.

3.2 Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan, että Suomi hyväksyisi kotitaloustyöyleissopimuksen. Koska yleissopimus sisältää lainsäädännön alaan kuuluvia asioita, ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi lain yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

Yleissopimuksen ratifioinnin mahdollistamiseksi kotitaloustyölaki ehdotetaan kumottavaksi jolloin sen soveltamisalan piirissä olevat kotitaloustyöntekijät tulisivat yleisen työlainsäädännön piiriin. Tällä tavoin toteutuu yleissopimuksen tavoite turvata kotitaloustyöntekijöille mahdollisimman yhdenvertainen asema muiden työntekijöiden kanssa muun muassa työajan ja vuosiloman osalta. Lain kumoamisesta seuraisi myös se, että työaikalain suojelu laajenisi koskemaan, työnantajan perheenjäseniä lukuun ottamatta, kaikkia kotitaloustyöntekijöitä.

Koska kotitaloustyön luonne edellyttää kuitenkin eräissä suhteissa työn erityislaadun ottamista huomioon työehdoissa, ehdotetaan samalla työaikalakiin muutosta, jonka mukaan yötyön teettäminen olisi sallittua työnantajan kotona tehtävässä hoitotyössä.

Työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetusta laista ja ulkomaanedustuksen korvauksista annetusta laista (596/2006) ehdotetaan poistettavan viittaus kotitaloustyölakiin viimeksi mainitun lain kumoamisen vuoksi.

4 Esityksen vaikutukset

Yleissopimus pyrkii parantamaan kotitaloustyöntekijöiden asemaa maailmanlaajuisesti, erityisesti haavoittuvimmassa asemassa olevien työntekijöiden osalta.

ILO:n arvion mukaan maailmassa on noin 53 miljoonaa yli 15-vuotiasta päätoimista kotitaloustyöntekijää. Kotitaloustyötä tehdään kuitenkin usein harmaan talouden piirissä. Niinpä kotitaloustyöntekijöiden todellinen määrä saattaa ILO:n arvioiden mukaan olla jopa 100 miljoonaa. Noin 83 prosenttia näistä on naisia tai tyttöjä. Usein kotitaloustyöntekijät ovat myös maahanmuuttajia. Kotitaloustyön osuus kaikesta palkkatyöstä on keski-

määrin 3,6 prosenttia, eräissä kehitysmaissa jopa 12 prosenttia.

Kotitaloustyölain soveltamisalan piiriin kuuluvat ne työntekijät, jotka tekevät työtä työsuhteessa työnantajan kodissa. Yleissopimuksen soveltamisala kattaa kuitenkin myös muut kuin kotitalouden palveluksessa olevat kotitalouksissa työskentelevät työntekijät. Suomessa sopimuksen soveltamisalaan kuuluvat siten myös kuntien palveluksessa olevat kotiavustajat sekä yksityisten kotipalvelujen tuottajien työntekijät.

Yleissopimuksen tarkoittamaa työtä tehdään useissa ammateissa joko asiakkaan tai työnantajan kotona. Vammaisten ja vanhusien henkilökohtaiset avustajat kuuluvat yleissopimuksen soveltamisalaan. Myös lastenhoitajat, joita vanhemmat palkkaavat kotihoidon tuen turvin, kuuluvat yleissopimuksen soveltamisalaan. Kotitaloustyöntekijät, joiden työnantajana voi olla yksittäinen perhe tai useamman perheen muodostama ”rinki”, ovat myös yleissopimuksessa tarkoitettuja kotitaloustyöntekijöitä.

Luotettavaa tilastotietoa perinteisten kotitaloustyöntekijöiden määrästä Suomessa ei ole saatavissa. Jotakin kotitaloustyön yleisyydestä sekä teetetävän työn luonteesta osoittavat kuitenkin Verohallinnon tilastot kotitaloustyön vähennystä tuloverolain (1535/1992) 127 a §:n nojalla saaneista. Lainkohdan mukaan verovelvollinen saa kotitalousvähennystä verosta käyttämässään asunnossa tai vapaa-ajan asunnossa tehdystä työstä maksamistaan määristä. Vähennykseen oikeuttaa tavanomainen kotitalous-, hoiva- tai hoitotyö sekä verovelvollisen asunnon ja vapaa-ajan asunnon kunnossapito- ja perusparannustyö. Vähennyksen voi saada myös työstä, joka on tehty verovelvollisen ja hänen puolisonsa tai edesmenneen puolison vanhempien, ottovanhempien, kasvattivanhempien tai näiden suoraan ylenevässä polvessa olevien sukulaisten tai edellä mainittujen henkilöiden puolisoiden käyttämässä asunnossa tai vapaa-ajan asunnossa.

Verohallinnon vuotta 2011 koskevan selvityksen mukaan yleisin kotitaloustyön muoto oli asunnon tai loma-asunnon kunnossapitotyö, joka ei kuulu ILO:n yleissopimuksen soveltamisalaan. Siivoukseen ja ruoanlaittoon vähennystä myönnettiin yli 135 000 verovel-

volliselle. Hoiva- ja hoitotyön teettämisestä vähennys myönnettiin noin 10 000 verovelvolliselle. Näistä luvuista ei voida suoraan päätellä solmittujen työsuhteiden tai työntekijöiden määrää, koska samasta työstä voidaan myöntää vähennystä molemmille puolisoille ja sama työntekijä voi olla vuoden aikana useamman kotitalouden palveluksessa. Lukuihin sisältyvät myös yrittäjät, joiden tekemästä kotitaloustyöstä voi saada kotitaloustyövähennyksen, mutta joihin ei sovelleta työlainsäädäntöä.

Kotitalouksien tulisi soveltaa kotitaloustyölain kumoamisen jälkeen työntekijöihinsä samoja työoikeudellisia säädöksiä kuin mitä sovelletaan yleisesti työntekijöihin. Kotitaloustyölain mukainen työaikasääntely korvautuisi työaikalain sääntelyllä. Tämän seurauksena kotitaloustyölain mukainen enintään yhdeksän tunnin säännöllinen vuorokautinen työaika lyhenisi kahdeksaan tuntiin. Ehdotettavan voimaantulosäännöksen vuoksi lain kumoamishetkellä voimassa oleviin sopimuksiin saataisiin soveltaa edelleen kotitaloustyölain säännöllistä työaika koskevaa 4 §:ää. Kotitalouden voisivat muutoksen myötä käyttää kotitaloustyöntekijöiden työ sopimuksissa koeaika. Myös irtisanomista koskevat työ sopimuslain säännökset tulisivat sovellettaviksi. Niinpä kotitaloudet voisivat myös lomauttaa palveluksessaan olevia kotitaloustyöntekijöitä.

Tarkkaa tietoa ei ole siitä, miten moneen kotitaloustyöntekijään sovelletaan kotitaloustyölakia. Kotiapulaisten käyttö on kuitenkin vähentynyt kunnallisten päivähoito- ja muiden palvelujen sekä yksityisten palveluyritysten lisääntyttyä huomattavasti kotitaloustyölain säätämisaikojensa verrattuna.

Suurin vaikutus kotitaloustyölain kumoamisella olisi lain 2 §:n soveltamisalapoikkeuksen piiriin kuuluville työntekijöille ja heidän työnantajanaan toimiville kotitalouksille. Tällä hetkellä kotitalouksien ei tarvitse soveltaa näihin työntekijöihin ollenkaan työaikasääntelyä. Kotitaloustyölain kumoamisen myötä nämäkin työntekijät tulisivat työaikalain soveltamisalan piiriin. Työnantajan perheenjäsenet jäisivät kuitenkin työaikalain soveltamisalan ulkopuolelle. Myös ne kotitalouden ulkopuolella asuvat perheenjäsenet, joihin sovelletaan tällä hetkellä kotitaloustyö-

lakia, jäisivät työaikalain yleisen soveltamisalapoikkeuksen vuoksi sen soveltamisalan ulkopuolelle.

Muutokset parantavat käytännössä lähinnä eräiden kotitalouden palveluksessa olevien sairaan hoitajana toimivien henkilöiden asemaa sekä niiden työntekijöiden asemaa, jotka ovat tehneet työ sopimuksen kuukautta lyhyemmäksi ajaksi tai jotka ovat saman työnantajan työssä enintään yhden arkipäivän viikossa taikka joiden säännöllinen työaika saman työnantajan työssä on enintään kolme tuntia vuorokaudessa.

Valtaosa vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (380/1987), jäljempänä *vammais palvelulaki*, mukaisista henkilökohtaisista avustajista on ilmeisesti jo nykyisin normaalin työoikeudellisen sääntelyn piirissä, joten kotitaloustyölain kumoaminen ei vaikuttaisi heidän työoikeudelliseen asemaansa. Lain 8 c §:n mukaan avustajan työtehtäviin kuuluu vammaisen henkilön avustaminen tämän kotona ja kodin ulkopuolella päivittäisissä toimissa, työssä ja opiskelussa, harrastuksissa, yhteiskunnallisessa osallistumisessa ja sosiaalisen vuorovaikutuksen ylläpitämisessä. Avustaminen kohdistuu kotona ja kodin ulkopuolella niihin teknisiin toimiin, joita vammaisen henkilö tekisi itse, mutta ei niistä vamman tai sairauden vuoksi selviä.

Henkilökohtaisen avustajan työ ei ole sairaanhoitoa eikä hoito- ja hoivatyötä. Työ ei myöskään ole tavanomaista kotitaloustyötä. Avustajan tehtäviin voi kuitenkin kuulua myös näihin liittyviä, vammaisen henkilön vastuulla olevia ja ohjaamia toimintoja, joita hän ei itse pysty vammansa vuoksi suorittamaan.

Osa näistä avustajista saattaa kuitenkin kuulua yleissopimuksen soveltamisalaan, jos avustaminen tapahtuu pääosin vammaisen henkilön kotona.

Heta - Henkilökohtaisten Avustajien Työnantajien Liitto ry ilmoitti vuonna 2013 työehtosopimuslain (436/1946) 2 §:n mukaisessa ilmoituksessa sosiaali- ja terveysministeriölle, että sillä on jäseniä noin 2 000 sekä että alalla toimii noin 11 000—12 000 henkilökohtaisen avustajan työnantajaa. Työehtosopimuksen piirissä on hieman alle 20 prosenttia työnantajista. Julkisten ja hyvinvointialo-

jen liitto JHL ry on ilmoittanut vuonna 2012 työehtosopimuksen piirissä olevaksi jäsenmääräkseen 1 100. Terveys- ja hyvinvoinnin laitoksen ylläpitämän SOTKANET-tilaston mukaan kunnilla oli vuonna 2011 vammaispalvelulain mukaisen henkilökohtaisen avun asiakkaita 11 449. Näistä ehkä 80—85 prosenttia toimi itse työnantajana henkilökohtaiselle avustajalle. Alan työntekijämääräksi voitaneen arvioida noin 11 500. Edellä mainitun työehtosopimuksen mukaan henkilökohtaisiin avustajiin sovelletaan työ-sopimuslakia ja työaikalakia.

Esityksellä ei näin ollen liene merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Esityksellä ei ole yritysvaikutuksia, koska ehdotettavat lainsäädännön muutokset kohdistuisivat työnantajiin, jotka ovat kotitalouksia sekä niiden palveluksessa oleviin työntekijöihin.

5 Asian valmistelu

Kansainvälinen työkonferenssi hyväksyi vuonna 2011 kotitaloustyöyleissopimuksen sekä siihen liittyvän suosituksen. Yleissopimus ja sitä täydentävä suositus on saatettu 17 päivänä joulukuuta 2012 työ- ja elinkeinoministeriön kirjeellä eduskunnan käsiteltäväksi ILO:n perussäännön edellyttämällä tavalla.

EU:n neuvosto antoi komission esityksen pohjalta 28 päivänä tammikuuta 2014 päätöksen (2014/51/EU) jäsenvaltioiden valtuut-

tamisesta ratifioimaan Euroopan unionin edun vuoksi kotitaloustyöntekijöiden ihmisarvoista työtä koskeva Kansainvälisen työjärjestön vuoden 2011 yleissopimus nro 189. Eduskuntaa kuultiin valtioneuvoston kirjeellä (U 17/2013 vp) komission ehdotuksesta neuvoston päätökseksi (valtuutus ratifioida ILO:n kotitaloustyöntekijöitä koskeva sopimus).

Hallituksen esityksen valmistelua varten on pyydetty lausunnot sosiaali- ja terveysministeriöltä, sisäministeriöltä, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry:tä, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry:ltä, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry:ltä, AKAVA ry:ltä, Valtion työmarkkinalaitokselta, Kunnalliselta työmarkkinalaitokselta sekä Suomen Yrittäjät ry:ltä.

Hallituksen esitystä on käsitelty työ- ja elinkeinoministeriön yhteydessä toimivassa Suomen ILO-neuvottelukunnassa. Työlainsäädännön osalta esitystä on käsitelty myös työ- ja elinkeinoministeriön johdolla toimivassa kolmikantaisessa työryhmässä, jossa ovat edustettuina sosiaali- ja terveysministeriö, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry, AKAVA ry, Valtion työmarkkinalaitos, Kunnallinen työmarkkinalaitos, Kirkon työmarkkinalaitos sekä Suomen Yrittäjät ry.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Yleissopimuksen sisältö ja suhde Suomen lainsäädäntöön

1 ja 2 artikla. *Soveltamisala.* Sopimuksen 1 artikla sisältää sopimuksen määritelmät. Sopimuksen 2 artiklassa määritellään sopimuksen soveltamisala ja mahdollisuudet poiketa siitä. Kotitaloustyöllä tarkoitetaan 1 artiklan mukaan kotitaloudessa tai kotitaloudelle tehtävää työtä. Kotitaloustyöntekijällä tarkoitetaan henkilöä, joka tekee kotitaloustyötä työsuhteessa, paitsi jos henkilö tekee kotitaloustyötä ainoastaan tilapäisesti tai satunnaisesti muutoin kuin ammatikseen.

Sopimuksen mukaan kotitaloustyötä on myös yhdelle tai useammalle kotitaloudelle työsuhteessa tehtävä työ, vaikka kotitalous ei ole varsinaisen työnantaja. Sopimus kattaa siis myös kotitaloustyöntekijät, joiden työnantajana on muu kuin kotitalous, kuten kotitaloudessa tehtävän vuokratyön, jossa työntekijällä on työsuhde työvoiman vuokrausyritykseen. Myös kuntaan tai kuntayhtymään työsuhteessa olevat kotitaloudessa työtä tekevät ovat sopimuksen piirissä.

Yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvat myös osa-aikatyöntekijät ja satunnaisesti vain muutaman tunnin viikossa tai lyhytkestoisesti työtä tekevät, ei kuitenkaan silloin, kun henkilö tekee kotitaloustyötä vain tilapäisesti tai satunnaisesti muutoin kuin ammatilliselta pohjalta. Näin ollen satunnainen työskentely esimerkiksi au-pairina tai lastenhoito naapuriapuna jää sopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle, jos työtä ei tehdä ammatilliselta pohjalta ja varsinaisen toimeentulon hankkimiseksi.

Kotitaloustyöyleissopimusta sovelletaan edellä mainituin poikkeuksin kaikkiin kotitaloustyöntekijöihin, ellei jäsenvaltio ole edustavimpia työnantaja- ja työntekijäjärjestöjä kuultuaan päättänyt jättää soveltamisalan ulkopuolelle kokonaan tai osittain joitakin työntekijäryhmiä. Soveltamisalan ulkopuolelle voidaan 2 artiklan mukaan jättää työntekijäryhmät, joille tarjotaan muutoin vähintään samanarvoinen suojelu sekä työntekijäryhmät, joiden suhteen sopimuksen soveltamisesta syntyy merkittäviä ongelmia. Jäsen-

valtion on ilmoitettava ILOlle ensimmäisessä yleissopimuksen soveltamisesta annettavassa raportissaan ne työntekijäryhmät, jotka on jätetty yleissopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle sekä syyt tähän. Myöhemmissä raporteissa jäsenvaltion tulee ilmoittaa, onko se ryhtynyt toimiin sopimuksen ulottamiseksi kattamaan kyseiset työntekijät.

Jos työntekijä tekee kotitaloustyötä omassa kodissaan, häneen sovelletaan nyt puheena olevan sopimuksen sijasta ILO:n kotityötä koskevaa yleissopimusta nro 177 vuodelta 1996 (SopS 18/2000 vp).

Suomen työlainsäädäntö täyttää suurelta osin yleissopimuksen edellyttämän tason. Yleissopimuksen ratifioinnin mahdollistamiseksi tässä ehdotuksessa esitetään kotitaloustyölain kumoamista. Tämän seurauksena kaikkeen työnantajan kodissa tehtävään kotitaloustyöhön sovellettaisiin yleistä työlainsäädäntöä. Yleistä työlainsäädäntöä sovelletaan jo nyt esimerkiksi kotitaloudessa työskenteleviin vuokratyöntekijöihin ja kuntaan työsuhteessa oleviin kotitaloustyöntekijöihin.

Kotona tehdään nykyisin hoitotyötä myös muutoin kuin työsuhteessa. Laki omaishoidon tuesta (937/2005) koskee vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotioloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Laissa hoitajan ja hoidon järjestämisestä vastaavan kunnan välinen omaishoitosopimus määritellään luonteeltaan toimeksiantosopimukseksi, johon ei lain 10 §:n mukaan sovelleta työoikeudellista sääntelyä. Toimeksiantosuhteessa kuntaan ovat myös perhehoitajalaissa (312/1992) tarkoitettut henkilöt, jotka antavat kodissaan sosiaalihuoltolain (710/1982) 25 §:ssä tarkoitettua perhehoitoa hoidon järjestämisestä vastaavan kunnan tai kuntayhtymän kanssa tekemänsä toimeksiantosopimuksen perusteella. Nämä toimeksiantosuhteet eivät kuulu yleissopimuksen soveltamisalan piiriin. Myös omassa kodissa tehtävät hoito- ja kotityöt jäävät yleensä työoikeudellisen sääntelyn ulkopuolelle.

Hallitus katsoo, että Suomella ei ole tarvetta jättää sopimuksen soveltamisalan ulkopuo-

lelle mitään työntekijäryhmää. Kansainväliselle työjärjestölle annettavassa raportissa voidaan kuitenkin todeta lähinnä selkeyden vuoksi, että sopimusta ei sovelleta työnantajan perheenjäseniin eikä niihin au pair-työntekijöihin, jotka eivät ole työsuhteisia. Näidenkään työntekijäryhmien osalta ei kuitenkaan ole kyse varsinaisesta 2 artiklan mukaisesta sopimuksen soveltamisalaa koskevasta poissuljennasta. Nämä henkilöt jäävät nimittäin jo sopimuksen 1 artiklan mukaan sen soveltamisalan ulkopuolelle, koska heidän voidaan katsoa tekevän työtä ainoastaan tilapäisesti tai satunnaisesti muutoin kuin ammatikseen tai työsuhteessa.

3 artikla. Ihmisoikeudet. Sopimuksen 3 artikla koskee kotitaloustyöntekijöiden ihmisoikeuksia, kuten yhdistymisvapautta ja kollektiivisen neuvotteluoikeuden tunnustamista, pakkotyön poistamista, lapsityövoiman käytön lopettamista ja syrjinnän poistamista työssä ja ammatin harjoittamisessa. Kotitaloustyöntekijöiden ja heidän työnantajiansa tulee voida perustaa järjestöjä sekä liittyä niihin oman valintansa mukaisesti. Kaikkia mainittuja oikeuksia tulee suojella tehokkaasti.

Lähtökohtaisesti myös muut ILO:n yleissopimukset koskevat kotitaloustyötä, ellei sopimuksessa ole toisin määrätty. Myös tässä yleissopimuksessa kotitaloustyöntekijöille turvataan kollektiiviset neuvotteluoikeudet, järjestäytymisvapaus, pakkotyön ja lapsityön kiellot ja syrjintäkielto työelämässä, vaikka näistä asioista on hyväksytty erilliset sopimukset. Yleissopimuksessa on asetettu kotitaloustyöntekijän työhön pääsylle vähimmäisikä koskeva vaatimus, joka noudattaa työhön pääsemiseksi vaadittavaa vähimmäisikä koskevassa yleissopimuksessa nro 138 (SopS 87/1976) määriteltyjä ikärajoja.

Suomen lainsäädäntö turvaa kotitaloustyöntekijöiden ihmisoikeudet samalla tavoin kuin muidenkin työntekijöiden oikeudet. Suomi on ratifioinut kaikki työntekijöiden ihmisoikeuksia sääntelevät ILO:n yleissopimukset eli yhdistymisvapautta ja kollektiivista neuvotteluoikeutta koskevat yleissopimukset nrot 87 (SopS 45/1949) ja 98 (SopS 32/1951), pakkotyön poistamista koskevat yleissopimukset nrot 29 (SopS 44/1935) ja 105 (SopS 17/1960), syrjinnän poistamista

koskevan yleissopimuksen nro 111 (SopS 63/1970), samapalkkasopimuksen nro 100 (SopS 9/1963) sekä lapsityön käyttöä koskevat yleissopimukset nrot 138 (SopS 87/1976) ja 182 (SopS 16/2000). Mainitut oikeudet on turvattu muun muassa perustuslaissa, yhdistyslaissa, yhdenvertaisuuslaissa, työsopimuslaissa sekä nuorten työntekijöiden laissa, ja ne koskevat myös kotitaloustyöntekijöitä. Näin ollen Suomen on katsottava täyttävän 3 artiklan mukaisen tason.

4 artikla. Vähimmäisikä ja nuoret työntekijät. Sopimuksen 4 artiklassa edellytetään kotitaloustyöntekijän vähimmäisiän täyttävän työhön pääsemiseksi vaadittavaa vähimmäisikää koskevan yleissopimuksen (nro 138) ja lapsityön pahimpia muotoja koskevan yleissopimuksen (nro 182) edellyttämän tason. Kotitaloustyöntekijöihin tulee soveltaa vähintään työntekijöille yleisesti kansallisten lakien ja asetusten nojalla vahvistettua vähimmäisikää. Alle 18-vuotiaiden kotitaloustyöntekijöiden työ ei saa estää heitä saamasta oppivelvollisuuteen kuuluvaa opetusta eikä haitata heidän mahdollisuuksiaan osallistua jatko- tai ammattikoulutukseen.

Suomi on ratifioinut artiklassa mainitut työhön pääsemiseksi vaadittavaa vähimmäisikää koskevan yleissopimuksen ja lapsityön pahimpia muotoja koskevan yleissopimuksen (SopS 16/2000).

Kotitaloustyölain kumoamisen jälkeen alle 18-vuotiaisiin kotitaloustyöntekijöihin sovelletaan työsopimuslain säännösten lisäksi nuoria työntekijöitä koskevaa erityislainsäädäntöä, kuten nuorten työntekijöiden lakia. Nuorille työntekijöille erityisen haitallisista ja vaarallisista töistä annetussa asetuksessa (475/2006) säädetään niistä edellytyksistä, joilla alle 18-vuotiailla työntekijöillä voidaan teettää nuorten työntekijöiden lain 9 §:n 2 momentissa tarkoitettuja töitä. Sosiaali- ja terveysministeriö on vahvistanut esimerkiksi luettelon nuorille vaarallisista töistä (188/2012). Niitä ei saa teettää ollenkaan alle 16-vuotiailla ja niiden teettäminen 16 vuotta täyttäneillä nuorilla edellyttää, että työn turvallisuudesta on huolehdittu riittävästi.

Suomen on katsottava täyttävän edellä mainituilla perusteilla 4 artiklan vaatimukset.

5 ja 6 artikla. Oikeudenmukaiset työehdot ja ihmisarvoiset työolot. Sopimuksen 5 ja 6

artiklojen mukaan kotitaloustyöntekijöille tulee tarjota oikeudenmukaiset työehdot sekä ihmisarvoiset työolot ja heitä tulee suojella tehokkaasti kaikilta väärinkäytön, häirinnän ja väkivallan muodoilta. Jos he asuvat työnantajan kotitaloudessa, heille tulee turvata myös heidän yksityisyyttään kunnioittavat ihmisarvoiset asuinolosuhteet.

Ehdotuksen seurauksena kaikkeen kotitaloustyöhön sovelletaan työsopimuslakia ja muuta yleisesti sovellettavaa työlainsäädäntöä sekä työhön mahdollisesti sovellettavaa työehtosopimusta.

Kotitaloustyöntekijään sovelletaan myös työterveyshuoltolakia ja työturvallisuuslakia. Tosin viimeksi mainitun lain 5 §:ssä säädetään, että eräiden lain velvoitteiden noudattamisessa otetaan työnantajan kodissa tai työnantajan osoituksesta muun henkilön kodissa tehtävän työn osalta huomioon työn luonteesta johtuvat toimintamahdollisuuksien rajoitukset.

Sopimuksen edellyttämistä asuinolosuhteista ja yksityisyyden kunnioittamisesta säädetään terveydensuojelulain ja huoneenvuokralain säännöksillä.

Terveydensuojelulain 26 §:ssä säädetään asunnon terveydellisistä vaatimuksista. Lain 27 §:ssä säädetään asunnossa esiintyvistä terveyshaitasta. Kunnan terveydensuojeluviranomainen voi velvoittaa sen, jonka menettely tai toimenpide on syynä tällaiseen epäkohtaan, ryhtymään toimenpiteisiin terveyshaitan poistamiseksi tai rajoittamiseksi tai kieltää tai rajoittaa käyttämästä asuntoa.

Huoneenvuokralaissa säännellään sitä, milloin vuokrahuoneisto luovutetaan vuokralaisen hallintaan ja edellytyksiä, jolloin vuokranantajalla on oikeus päästä asuntoon. Lain 16 §:ssä mukaan vuokranantajan on pidettävä huoneisto vuokralaisen saatavana sinä päivänä, jona vuokralaisella on oikeus saada se hallintaansa.

Huoneenvuokralain 22 §:ssä säädetään vuokranantajan oikeudesta päästä asuinhuoneistoon. Huoneiston kunnon ja hoidon valvomista varten vuokralaisen on viivytyksettä sopivana aikana päästettävä vuokranantaja huoneistoon.

Ulkomaisen työntekijän osalta työntekijän oleskeluluvan harkinnassa otetaan huomioon sekä työsuhteen ehdot sekä kotitaloustyönte-

kijän asuinolot, vaikkakin asuinolojen asianmukaisuuden varmistaminen on käytännössä vaikeaa.

Suomen on näin ollen katsottava turvaavan kotitaloustyöntekijöille 6 artiklan mukaiset oikeudenmukaiset työehdot, ihmisarvoiset työolot ja heidän yksityisyyttään kunnioittavat ihmisarvoiset asuinolosuhteet.

7 ja 8 artikla. *Tiedottaminen työsuhteen ehdoista.* Sopimuksen 7 artikla koskee työntekijöille tiedottamista työsuhteen keskeisistä ehdoista ja 8 artikla maahanmuuttajille annettavaa kirjallista työtarjousta tai työsopimusta, jossa tulee mainita keskeiset työehdot.

Sopimuksen 7 artiklan edellytys tiedottaa kotitaloustyöntekijöille heidän työehdoistaan ja työolosuhteista on lähes samanlainen kuin työsopimuslain 2 luvun 4 §:n 2 momentin säännös, jota sovelletaan myös kotitaloustyöntekijöihin.

Yleissopimuksen 8 artiklan velvoite antaa siirtotyöläisille kirjallinen työtarjous tai työsopimus täytetään ulkomaalaislain 72 §:n säännöksellä. Sen mukaan työnantajan on liitettävä työntekijän oleskelulupahakemukseen työsopimuslain 2 luvun 4 §:ssä tarkoitettu selvitys työnteon keskeisistä ehdoista, vakuutus siitä, että ehdot ovat voimassa olevien säännösten ja asianomaisen työehtosopimuksen mukaiset tai, jos työehtosopimusta ei ole sovellettava, että ne vastaavat työmarkkinoilla vastaavissa tehtävissä toimiviin työntekijöihin noudatettavia käytäntöjä sekä työ- ja elinkeinotoimiston vaatiessa selvitys siitä, että työnantaja on huolehtinut ja vastaisuudessa kykenee huolehtimaan velvoitteistaan työnantajana.

Edellisessä kappaleessa kuvattua 8 artiklan mukaista vaatimusta ei tarvitse noudattaa tilanteissa, joissa sovelletaan työvoiman vapaata liikkuvuutta alueellisten sopimusten nojalla, kuten esimerkiksi EU:n ja ETA:n alueella tapahtuvaan työvoiman vapaaseen liikkuvuuteen.

Artiklan 3 kohta edellyttää jäsenvaltioiden toteuttavan toimia, joilla huolehditaan valtioiden välisestä yhteistyöstä sopimuksen määräysten soveltamiseksi siirtotyöläisiin. Suomen solmimat sosiaaliturvaa koskevat sopimukset, EU:n työvoiman vapaata liikkuvuutta ja sosiaaliturvan koordinaatiota koskevat säännökset sekä EU:n työvoiman maahan-

muuttoa koskevat direktiivit täyttävät osaltaan tämän sopimuksen yhteistyövelvoitteet.

Artiklan 4 kohdan toteuttaminen edellyttää joko lainsäädäntöä tai muita toimia, joilla varmistetaan ehdot, jotka koskevat kotitaloustyötä tekevien siirtotyöläisten oikeutta palata kotimaahansa työsopimuksen päättyessä tai päättämisen yhteydessä. Suomessa olevat ulkomaiset työntekijät voivat vapaasti poistua maasta.

Suomen voidaan näin ollen katsoa täyttävän myös sopimuksen 8 artiklan edellyttämän tason.

9 artikla. *Kotitaloudessa asuminen.* Sopimuksen 9 artiklassa edellytetään, että kotitaloustyöntekijät voivat sopia vapaasti työnantajansa kanssa siitä, asuvatko he kotitaloudessa. Työntekijät eivät ole velvollisia oleskelemaan kotitaloudessa tai kotitalouden jäsenen kanssa päivittäisten ja viikoittaisten lepoaikojen tai vuosilomien aikana. Työntekijällä tulee olla oikeus pitää hallussaan matkustusasiakirjojaan ja henkilötodistustaan.

Suomessa työnantaja ja työntekijä voivat sopia siitä, asuuko työntekijä työnantajan kotitaloudessa. Myös mahdollisesta varallaolosta voidaan sopia työaikalain ja sovellettavan työehtosopimuksen sallimissa rajoissa. Muutoin työnantajalla ei ole oikeutta rajoittaa kotitaloustyöntekijän ajankäyttöä. Työnantajalla ei ole myöskään oikeutta pitää hallussaan työntekijälle kuuluvia matkustus- ja henkilötodistuksia siten, että sillä rajoitetaan työntekijän liikkumisvapautta ja loukataan Suomen perustuslaissa turvattuja oikeuksia. Työnantajalla on oikeus selvittää työnteko-oikeuden perusteet ja ottaa tässä tarkoituksessa kopiot vaadittavista asiakirjoista. Velvollisuutta oleskella vapaa-aikana kotitaloudessa säännellään varallaoloa koskevissa säännöksissä, joita selostetaan tarkemmin 10 artiklan yhteydessä.

Suomen on katsottavan kuitenkin täyttävän myös 9 artiklan edellyttämän tason.

10 artikla. *Työaika ja vuosiloma.* Sopimuksen 10 artiklassa edellytetään jäsenmaiden pyrkivän varmistamaan kotitaloustyöntekijöiden yhdenvertainen kohtelu muiden työntekijöiden kanssa säännöllisen työajan, ylityön korvaamisen, päivittäisten ja viikoittaisten lepoaikojen ja palkallisten vuosilomien suhteen, ottaen huomioon kotitaloustyön

erityispiirteet. Viikoittaisen lepoajan on oltava vähintään 24 peräkkäistä tuntia. Varallaoloaika on katsottava työajaksi kansallisen lainsäädännön taikka käytännön määrittämissä laajuudessa. Yleissopimuksen 10 artiklan 3 kohta edellyttää, että kansallisten lakien, asetusten tai työehtosopimusten taikka käytännön mukaisesti työajaksi määritellään sellainen aika, jona kotitaloustyöntekijä ei ole vapaa käyttämään aikaansa haluamallaan tavalla, vaan olemalla kotitalouden käytettävissä. Täysin yhdenvertaista kohtelua 10 artiklassa ei kuitenkaan edellytetä, vaan huomioon voidaan ottaa kotitaloustyön erityispiirteet.

Kotitaloustyölain kumoamisen jälkeen henkilöt, jotka eivät ole kuuluneet kotitaloustyölain 2 §:n nojalla lain soveltamisalaan, tulevat työaikalain piiriin kotitaloudessa työskenteleviä perheenjäseniä lukuun ottamatta. Työaikalain soveltamisalapoikkeuksen vuoksi työaikasääntelyn piiriin eivät kuulu myöskään ne perheenjäsenet, jotka eivät asu hoidettavan kanssa.

Kaikkien kotitaloustyöntekijöiden säännöllinen työaika määräytyy kotitaloustyölain kumoamisen seurauksena työaikalain 3 luvun mukaan. Työaikalain 6 §:n mukaan säännöllinen työaika on enintään kahdeksan tuntia vuorokaudessa ja 40 tuntia viikossa. Lisäksi työntekijä ja työnantaja voivat työaikalain 12 §:n 1 momentin nojalla, jollei työehtosopimuksesta muuta johdu, sopia vuorokautisen säännöllisen työajan pidentämisestä yhdellä tunnilla. Säännöllisen työajan tulee tällöin tasoittua keskimäärin 40 tunniksi viikossa neljän viikon ajanjakson kuluessa. Viikoittainen työaika saa olla enintään 45 tuntia. Kotitaloustyölain kumoamislain voimaantulosäännöksessä sallittaisiin kuitenkin kotitaloustyölain 4 §:n säännöllistä työaikaa koskevan säännöksen soveltaminen tiettyihin kumoamislain voimaan tullessa voimassa oleviin työsopimuksiin.

Kotitaloustyöhön voidaan soveltaa työaikalain 7 §:n 7 kohdan nojalla jaksotyöaikaa, jolloin säännöllinen työaika voidaan järjestää siten, että se on kolmen viikon pituisena ajanjaksona enintään 120 tuntia ja kahden viikon pituisena ajanjaksona enintään 80 tuntia. Lisäksi 7 §:n 2 momentti sallii tietyissä tapauksissa työajan järjestämisen siten, että

säännöllinen työaika on kahden toisiaan seuraavan kolmen viikon tai kolmen toisiaan seuraavan kahden viikon aikana enintään 240 tuntia.

Kaikkien kotitaloustyöntekijöiden päivittäiset lepoajat määräytyvät kotitaloustyölain kumoamisen seurauksena työaikalain 28 §:n mukaan. Sen pääsääntönä on tunnin lepoaika, jos työaika ylittää kuusi tuntia vuorokaudessa, elleivät työnantaja ja työntekijä ole sopineet lyhyemmän, mutta kuitenkin vähintään puolen tunnin lepoajan soveltamisesta.

Kotitaloustyöntekijän varallaoloaikaan sovelletaan kotitaloustyölain kumoamisen jälkeen työaikalain 5 §:ää. Sen mukaan työnantaja ja työntekijä voivat sopia, että työntekijän on oltava asunnossaan tai muualla tavoitettavissa niin, että hänet voidaan tarvittaessa kutsua työhön. Varallaoloaika ei lueta työaikaan. Varallaoloajan pituus ja varallaolon toistuvuus eivät saa haitata kohtuuttomasti työntekijän vapaa-ajan käyttöä. Korvaus kotitaloustyöntekijän varallaolosta määräytyy työaikalain 5 §:n 2 momentin mukaisesti. Sen mukaan varallaolosta sovittaessa on sovittava myös siitä suoritettavasta korvauksesta. Korvauksen määrässä on otettava huomioon varallaolosta työntekijän vapaa-ajan käytölle aiheutuvat rajoitukset. Varallaoloon työntekijän asunnossa käytetystä ajasta on vähintään puolet korvattava joko rahassa tai vastaavalla säännöllisenä työaikana annettavalla vapaa-ajalla.

Kotitaloustyölain kumoamisen jälkeen kaikkien kotitaloustyöntekijöiden ylityihin sovellettaisiin työaikalain 4 luvun säännöksiä. Ylityön teettäminen edellyttää työaikalain 18 §:n 1 momentin mukaan työntekijän suostumusta. Työaikalain mukaan ylityötä saadaan teettää enintään 138 tuntia neljän kuukauden ajanjakson aikana, enintään kuitenkin 250 tuntia kalenterivuodessa, joten kotitaloustyössä sallitun ylityön määrä alenisi tuntuvasti. Lain 19 §:n 3 momentissa sallitaan mahdollisuus sopia valtakunnallisella työehtosopimuksella toisin 18 §:n 1 momentissa säädetystä ajanjaksosta, kuitenkin niin, että mainittu jakso saa olla enintään 12 kuukautta ja ylityön vuosittaisen enimmäismäärän tulee vastata edellä mainittuja enimmäismääriä.

Kotitaloustyölain kumoamisen jälkeen myös kotitalouteen työsuhteessa olevaan työntekijään tulisi sovellettavaksi työaikalain 21 §:n mukainen hätätyötä koskeva säännös. Se koskee poikkeamista myös säännöllistä työaikaa koskevan työaikalain 3 luvun säännöksistä.

Kotitaloustyölain kumoamisen jälkeen kaikkiin kotitaloustyöntekijöihin sovellettaisiin työaikalain 5 luvun yötyötä koskevia säännöksiä. Kotitaloustyöntekijällä, johon sovelletaan jaksotyötä, saadaan työaikalain 26 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan teettää yötyötä. Työaikalain 27 §:n 2 kohdan mukaan työntekijällä saa jaksotyössä teettää työvuoroluettelon mukaan peräkkäin enintään seitsemän työvuoroa yötyötä eli työvuoroa, josta vähintään kolme tuntia sijoittuu kello 23:n ja kuuden väliseen aikaan. Myös kahteen, kolmeen tai useampaan vuoroon järjestetyssä työssä saadaan teettää yötyötä siten, että vuorojen on vaihduttava säännöllisesti ja ennakolta sovituin ajanjaksoin.

Työaikalain 26 §:n 1 momentin luetteloon tehtävistä, joissa saa teettää yötyötä, ei sisälly erillistä kotitaloustyötä koskevaa mainintaa. Esityksessä ehdotetaan työaikalain 26 §:n 1 momenttiin nimenomaista yötyön sallivaa säännöstä työnantajan kotona tehtävän hoitotyön osalta. Ottaen huomioon, että yleissopimus sallii poikkeamisen yhdenvertaisesta kohtelusta muiden työntekijöiden kanssa kotitaloustyön erityispiirteiden vuoksi, sen voidaan katsoa sallivan tällaisen erityissäännöksen.

Kotitaloustyölain kumoamisen seurauksena kaikkien kotitaloustyöntekijöiden viikkolepoon sovelletaan työaikalain 31 §:n säännöksiä. Työaikalain 21 §:n hätätyösäännös koskee poikkeamista myös lain 31 §:n viikkoleposäännöksistä. Ottaen huomioon, että yleissopimus ei kiellä antamasta viikoittaisista lepoaika keskimääräisenä, työaikalain säännösten on katsottava täyttävän yleissopimuksen 10 artiklan edellytyksen vähintään 24 peräkkäisen tunnin viikoittaisesta lepoajasta.

Kotitaloustyölain kumoamisen myötä kotitaloustyöntekijään tulee soveltaa työaikalain 33 §:n säännöstä sunnuntaityöstä. Säännös edellyttää työntekijän suostumusta sunnuntaina tai kirkollisena juhlapäivänä tehtävään työhön, ellei asiasta ole sovittu työ sopimuk-

nessa. Sovellettavaksi tulevat myös 33 §:n 2 ja 3 momentin säännökset korotetusta palkasta.

Kotitaloustyölain kumoamisen jälkeen kaikkien kotitaloustyöntekijöiden korvaus lisä- ja ylityöstä määräytyy työaikalain 22 §:n mukaan. Sen mukaan vuorokautisen säännöllisen työajan ylittävältä kahdelta ensimmäiseltä työtunnilta on maksettava 50 prosentilla ja seuraavilta 100 prosentilla korotettu palkka ja viikoittaisen säännöllisen työajan ylittäviltä työtunneilta 50 prosentilla korotettu palkka. Jos sunnuntaityö on ylityötä, siitä on lisäksi maksettava ylityökorvaus.

Kotitaloustyölain kumoamisen ja työaikalakiin ehdotetun muutoksen jälkeen Suomen on katsottava täyttävän tämän artiklan edellyttämän tason.

11 artikla. *Vähimmäispalkka ja yhdenvertainen kohtelu palkkauksessa.* Sopimuksen 11 artiklan mukaan kotitaloustyöntekijän tulee ansaita ilman sukupuoleen perustuvaa syrjintää vähimmäispalkkaa, mikäli hän kuuluu tällaisen vähimmäispalkan soveltamispiiriin. Sopimus sallii erilaisia palkan määräämismenetelmiä. Se ei edellytä lakisääteistä vähimmäispalkkaa.

Kotitaloustyölain kumoamisen jälkeen kaikkien kotitaloustyöntekijöiden työsuhteissa sovelletaan työsopimuslain vähimmäispalkan määräämistä ja palkan maksamista koskevia säännöksiä. Jos kotitaloustyöntekijän työstä ei ole vahvistettu yleissitovaa työehtosopimusta eikä työnantaja ole järjestänyt, palkan tulee täyttää työsopimuslain 2 luvun 10 §:n edellytykset tavanomaisesta ja kohtuullisesta palkasta, jos työnantaja ja työntekijä eivät ole sopineet työstä maksettavasta vastikkeesta.

Tasa-arvolain 8 §:ssä säännellään syrjintää työelämässä. Sen mukaan kiellettyä syrjintää on, jos työnantaja palkka- tai muista palvelussuhteen ehdoista päättäessään menettelee siten, että henkilö joutuu raskauden, synnytyksen tai muun sukupuoleen liittyvän syyn perusteella epäedulliseen asemaan.

Suomen voidaan näin ollen katsoa täyttävän 11 artiklan edellyttämän sääntelyn tason.

12 artikla. *Palkanmaksu.* Sopimuksen 12 artikla sisältää määräykset palkanmaksusta sekä ehdoista, joilla osa palkasta voidaan sallia maksettavan luontaisuuksina. Pää-

sääntönä on käteisenä säännöllisin väliajoin maksettava korvaus. Jollei kansallisissa laeissa tai työehtosopimuksissa toisin määrätä, palkka voidaan maksaa ainoastaan työntekijän suostumuksella pankkisiirtona, pankin tai postin sekillä, maksumääräyksellä tai muulla laillisella rahasuorituksella. Lisäksi kansallisissa laeissa tai työehtosopimuksissa voidaan määritellä, että rajoitettu osa kotitaloustyöntekijän palkasta maksetaan luontaisuuksina, joiden määrittely arvo on oikeudenmukainen ja kohtuullinen. Tällainen ehto ei saa olla kotitaloustyöntekijöiden osalta muita työntekijäryhmiä epäedullisempi.

Kotitaloustyölain kumoamisen jälkeen kaikkien kotitaloustyöntekijöiden palkanmaksuun sovelletaan työsopimuslain 2 luvun 13 §:n 1 momenttia. Sen mukaan palkka on maksettava palkanmaksukauden viimeisenä päivänä, jollei toisin sovita. Jos aikapalkan perusteena on viikkoa lyhyempi aika, palkka on maksettava vähintään kaksi kertaa kuu-kaudessa ja muussa tapauksessa kerran kuu-kaudessa.

Työsopimuslain 13 luvun 5 §:ssä säädetään asuntoedusta sekä työntekijän oikeudesta käyttää hänelle palkkaetuna annettua asuinhuoneistoa sen ajan, jolloin työnteko on keskeytynyt hyväksyttävän syyn vuoksi sekä työsuhteen päättyessä huoneenvuokralain 92 §:ssä vuokranantajan irtisanomisajaksi säädetyn ajan.

Työsopimuslain 2 luvun 16 §:ssä säännellään palkan maksamista. Sen mukaan palkka on maksettava työntekijän osoittamalle pankkitilille. Palkan on oltava työntekijän käytettävissä sen erääntymispäivänä. Palkka voidaan maksaa käteisenä vain pakottavasta syystä. Työnantaja vastaa palkanmaksutavasta aiheutuvista kustannuksista. Maksaessaan palkan työnantajan on annettava työntekijälle laskelma, josta käyvät ilmi palkan suuruus ja sen määrääntymisen perusteet. Käteisenä rahana maksettua palkasta työnantajalla on oltava työntekijän allekirjoittama kuitti tai muu maksun todentava selvitys.

Työsopimuslain palkanmaksua ja siinä noudatettavia menettelyjä koskevien säännösten on katsottava täyttävän 12 artiklan edellyttämät vaatimukset.

13 artikla. *Turvallinen ja terveellinen työympäristö.* Sopimuksen 13 artikla koskee ko-

titalousyöntekijän oikeutta turvalliseen ja terveelliseen työympäristöön.

Kotitaloustyöntekijään sovelletaan myös työterveyshuoltolakia ja työturvallisuuslakia. Tosin viimeksi mainitun lain 5 §:ssä säädetään, että eräiden lain velvoitteiden noudattamisessa otetaan työnantajan kodissa tai työnantajan osoituksesta muun henkilön kodissa tehtävän työn osalta huomioon toimintamahdollisuuksien rajoitukset.

Suomen on näin ollen katsottava täyttävän myös työympäristön turvallisuuden ja terveellisyyden osalta yleissopimuksen edellyttämän tason.

14 artikla. *Sosiaaliturva.* Sopimuksen 14 artiklassa edellytetään yhdenvertaista kohtelua muiden työntekijöiden kanssa sosiaaliturvan osalta. Artiklassa edellytetään jäsenvaltion varmistavan asianmukaisin toimin, ettei kotitaloustyöntekijöihin sovelleta muita työntekijöitä epäedullisempia ehtoja suhteessa sosiaaliturvaan mukaan lukien äitiysetuudet.

Suomessa työsuhteessa oleva kotitaloustyöntekijä on sosiaaliturvan osalta samassa asemassa muiden palkansaajien kanssa ja häneen sovelletaan sosiaaliturvan osalta samoja yleissääntöjä. Kotitaloustyöntekijällä on oikeus myös asumisperusteiseen sosiaaliturvaan ja julkisiin terveyspalveluihin samoin ehdoin kuin muillakin Suomessa vakituisesti asuvilla henkilöillä.

Myös Suomen sopimissa sosiaaliturvasopimuksissa kaikkia Suomeen saapuvia työntekijöitä kohdellaan yhdenvertaisesti. Työnantajan, tässä tapauksessa kotitalouden, tulee ottaa työntekijälle työeläkevakuutus säädetyn vähimmäisansiorajan ylittyessä. Kotitaloustyöntekijä on vakuutettava myös työtapaturman ja ammattitautien varalta, jos työpäiviä kertyy vuodessa yli 12. Kotitalous, jonka tulee ottaa työntekijälle lakisääteisen tapaturmavakuutus, on pääsääntöisesti velvollinen maksamaan myös kotitaloustyöntekijän työtömyysvakuutusmaksun. Lisäksi kotitalous joutuu järjestämään palkkaamilleen työntekijöille työterveyshuollon.

Näin ollen Suomen on katsottava täyttävän artiklan edellyttämän tason.

15 artikla. *Yksityinen työnvälitys.* Sopimuksen 15 artiklassa suojellaan kotitaloustyöntekijöitä yksityisten työnvälitystoimistojen mahdollisilta epäasiallisilta käytännöiltä

myös maahanmuuttajien osalta silloin kun työntekijä välitetään työhön maasta toiseen. Yksityinen työnvälitystoimisto ei saa periä välitysmaksuja kotitaloustyöntekijöiden palkasta. Artiklan velvoitteet yksityisistä työnvälitystoimistoista ovat pitkälti yhdenmukaiset ILO:n yksityistä työnvälitystä koskevan yleissopimuksen nro 181 (SopS 21/2000) vaatimusten kanssa. Suomi on ratifioinut tämän sopimuksen, joten 15 artiklan vaatimukset ovat Suomen kannalta ongelmattomia. Tosin ulkomaisten yksityisten työnvälitystoimistojen toiminnan asianmukaisuuden valvonta on vaikeaa, koska esimerkiksi siirtotyöläisen palkasta tehtävät vähennykset voidaan tehdä ulkomailla ja siten Suomen oikeudenkäyttöalueen ulkopuolella.

Yksityistä työnvälitystä säännellään työvoima- ja yrityspalvelulain 12 luvun 4 ja 5 §:ssä. Yksityisillä työvoimapalveluilla tarkoitetaan työ- ja elinkeinoviranomaisesta riippumattomia yksityisen tai oikeushenkilön tarjoamia työnvälityspalveluja ja muita työnhakuun liittyviä palveluja sekä työvoiman vuokrausta. Säännökset perustuvat ILO:n yksityistä työnvälitystä koskeviin sopimuksiin sekä EU:n vuokratyödirektiiviin. Lain mukaan yksityisiä työvoimapalveluja eli työnvälityspalveluja ja muita työnhakuun liittyviä palveluja sekä työvoiman vuokrausta tarjoavat eivät saa periä maksua henkilöasiakkaalta tarjotessaan työnvälityspalveluja tai välittäessään tietoa ja neuvontaa avoimista työpaikoista ja työnhauasta tai työnhakijaksi rekisteröimisestä. Maksua ei saa periä myöskään vuokratyöntekijältä, joka toimeksiannon päättymisen jälkeen siirtyy työ sopimuslain 1 luvun 7 §:ssä tarkoitetun käyttäjäyrityksen palvelukseen. Yksityisiä työvoimapalveluja tarjoavien on noudatettava palveluita tarjotessaan tasapuolisuutta, eikä niissä saa tarjota alaikäistä työvoimaa työhön, johon sen ottaminen nuorten työntekijöiden lain mukaan on kiellettyä.

Suomi täyttää myös 15 artiklan osalta yleissopimuksen edellyttämän tason.

16, 17 ja 18 artikla. *Tehokkaat oikeussuojakeinot ja lain toimeenpano.* Kotitaloustyöntekijöillä tulee 16 artiklan mukaan olla yhdenvertainen mahdollisuus oikeudenkäyntiin sekä 17 artiklan mukaan pääsy tehokkaisiin keinoihin, joilla varmistetaan kansallisten la-

kien ja asetusten noudattaminen kotitaloustyöntekijöiden suojelemiseksi. Jäsenvaltion on lisäksi varmistettava työsuojelutarkastukset, lain toimeenpano ja rangaistukset. Sopimuksen 18 artiklan mukaan työsuojelutarkastuksilla sekä rangaistuksilla tulee turvata lain toimeenpano kotitaloustyön erityispiirteet riittävästi huomioon ottaen. Kansallisen lainsäädännön salliessa on määriteltävä ehdot, joilla voidaan myöntää pääsy kotitalouden tiloihin yksityisyyden suoja riittävästi huomioon ottaen.

Suomessa kotitaloustyöntekijöillä on samat mahdollisuudet kuin muillakin työntekijöillä saada työsuhdetta koskeva riita- tai rikosasia vireille tuomioistuimessa joko itse tai asiamiehen välityksellä muun muassa rikoslain (39/1889) 47 luvun mukaisten työrikosten osalta.

Suomen työsuojelun valvonta ja lain rikkomistapauksia koskevat menettelyt ja sanktiot täyttävät artiklasta johtuvat vaatimukset. Työsuojelun valvontalain 9 §:ssä säädetään työsuojelutarkastuksen edellytyksistä kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa. Näin ollen myös tämä vaatimus on Suomessa riittävästi säädelty työsuojelun valvonnan osalta.

Suomen on siis katsottavan täyttävän myös näiden artiklojen edellyttämän tason.

19 artikla. *Edullisemmat määräykset.* Artiklan mukaan tämä yleissopimus ei rajoita kotitaloustyöntekijöihin muiden työtä koskevien yleissopimusten nojalla sovellettavia edullisempia määräyksiä.

20—27 artiklat. *Tavanomaiset loppumääräykset.* Sopimuksen 20—27 artiklat sisältävät tavanomaiset ILO-sopimuksia koskevat loppumääräykset.

Yleissopimuksen 20 artiklan mukaan yleissopimuksen virallisista ratifioinneista on rekisteröintiä varten ilmoitettava Kansainvälisen työtoimiston pääjohtajalle.

Sopimuksen 21 artiklan 1 kohdan mukaan yleissopimus velvoittaa ainoastaan niitä Kansainvälisen työjärjestön jäsenvaltioita, joiden ratifiointit Kansainvälisen työtoimiston pääjohtaja on rekisteröinyt. 2 kohdan mukaan sopimus tulee voimaan 12 kuukauden kuluttua siitä päivästä, jona pääjohtaja on rekisteröinyt kahden jäsenvaltion ratifiointit. 3 kohdan mukaan yleissopimus tulee tämän jälkeen voimaan kussakin valtiossa 12 kuu-

kauden kuluttua siitä, kun sen ratifiointi on rekisteröity.

Sopimuksen 22 artiklan 1 kohdassa todetaan, että yleissopimuksen ratifioinut jäsenvaltio voi irtisanoa yleissopimuksen 10 vuoden kuluttua päivästä, jona yleissopimus on tullut ensimmäisen kerran voimaan, lähettämällä irtisanomisilmoituksen Kansainvälisen työtoimiston pääjohtajalle rekisteröintiä varten. Irtisanominen tulee voimaan vuoden kuluttua sen rekisteröintipäivästä. 2 kohdan mukaan jokainen tämän yleissopimuksen ratifioinut jäsenvaltio, joka ei ole käyttänyt tässä artiklassa mainittua irtisanomisoikeuttaan edellisessä kohdassa mainitun kymmenvuotissajakson umpeutumista seuraavan vuoden aikana, sitoutuu noudattamaan yleissopimusta seuraavat 10 vuotta, minkä jälkeen se voi irtisanoa yleissopimuksen jokaisen uuden kymmenvuotissajakson ensimmäisen vuoden aikana tässä artiklassa määrättyin ehdoin.

Yleissopimuksen 23 artiklan 1 kohdan mukaan Kansainvälisen työtoimiston pääjohtaja ilmoittaa Kansainvälisen työjärjestön kaikille jäsenvaltioille järjestön jäsenvaltioiden ilmoittamista ratifioinneista ja irtisanomisista. 2 kohdassa todetaan, että ilmoittaessaan järjestön jäsenvaltioille toisesta ilmoitetusta ratifiointista pääjohtaja kiinnittää järjestön jäsenvaltioiden huomiota yleissopimuksen voimaantulopäivään.

Sopimuksen 24 artiklassa todetaan, että Kansainvälisen työtoimiston pääjohtajan on annettava Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille kaikkien rekisteröityjen ratifiointien ja irtisanomisten täydelliset tiedot Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan 102 artiklan mukaista rekisteröintiä varten.

Yleissopimuksen 25 artiklan mukaan Kansainvälisen työtoimiston hallintoneuvosto voi tarpeelliseksi katsomallaan hetkellä esittää yleiskonferenssille kertomuksen tämän yleissopimuksen toiminnasta ja selvittää, onko yleissopimuksen tarkistaminen kokonaisuudessaan tai osittain aiheellista merkitä konferenssin asialistalle.

Sopimuksen 26 artiklan 1 kohdassa todetaan, että mikäli yleiskokous hyväksyy tätä yleissopimusta tarkistavan uuden yleissopimuksen ja ellei uudessa yleissopimuksessa toisin määrätä, a) kun jäsenvaltio ratifioi yleissopimusta uudistavan yleissopimuksen,

tämä merkitsee ilman eri toimenpiteitä nykyisen yleissopimuksen välitöntä irtisanomista sen estämättä, mitä 22 artiklassa määrätään, jos ja kun uudistettu yleissopimus on tullut voimaan; b) sinä päivänä, jona uudistettu yleissopimus tulee voimaan, tämä yleissopimus ei ole enää avoinna jäsenvaltioiden ratifiointia varten.

Artiklan 2 kohdan mukaan yleissopimus on voimassa nykyisessä muodossaan ja sisällössään niiden jäsenvaltioiden osalta, jotka ovat ratifioineet sen eivätkä ole ratifioineet uudistavaa yleissopimusta.

Sopimuksen 27 artiklassa todetaan, että yleissopimuksen englannin- ja ranskankieliset toisinnot ovat yhtä todistusvoimaiset.

2 Lakiehdotusten perustelut

2.1 Laki kotitaloustyöntekijöiden ihmisarvoista työtä koskevan Kansainvälisen työjärjestön vuoden 2011 yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

1 §. Pykälä sisältäisi säännöksen siitä, että yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §. Pykälän mukaan yleissopimuksen muiden määräysten voimaansaattamisesta ja tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Laki on tarkoitettu saattaa voimaan valtioneuvoston asetuksella samanaikaisesti, kun yleissopimus tulee Suomen osalta voimaan. Kansainvälisesti jo voimaan tullut yleissopimus tulee Suomen osalta voimaan 12 kuukauden kuluttua siitä, kun ILO:n pääjohtaja on rekisteröinyt Suomen ratifioinnin.

2.2 Laki kotitaloustyöntekijän työsuhteesta annetun lain kumoamisesta

1 §. Pykälässä ehdotetaan kotitaloustyölain kumoamista. Kumoamisen seurauksena sekä kotitaloustyölain piirissä olevat työntekijät että lain soveltamisalapoikkeuksia koskevan 2 §:n mukaan sen soveltamisalan ulkopuolella olevat kotitaloustyöntekijät saatettaisiin muiden työntekijöiden kanssa samojen työ-

suhdetta ja työaikaa koskevien säännösten piiriin.

Kotitaloustyölain mukaan kotitaloustyöntekijään, joka työsopimuksen perusteella tekee kotitaloustyötä työnantajan kodissa, sovelletaan kotitaloustyölakia sekä työsopimuslakia.

Kotitaloustyölain 2 §:ssä säädetään kuitenkin soveltamisalapoikkeuksista. Sen mukaan laki ei koske työnantajan taloudessa vakinaisesti elävää työnantajan perheen jäsentä; kahdeksatoista vuotta täyttäneitä työntekijää, joka on tehnyt työsopimuksen kuukautta lyhyemmäksi ajaksi tai jonka työsopimuksen mukaan tulee olla saman työnantajan työssä enintään yksi arkipäivä viikossa taikka jonka säännöllinen työaika saman työnantajan työssä on enintään kolme tuntia vuorokaudessa; valtion viranomaisen valvonnan alaisena työskentelevää kotitalousharjoittelijaa; lastenhoitajaa, joka on merkitty lastenhoitajana terveydenhuollon oikeusturvakeskuksesta annetussa laissa tarkoitettuun terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriin, jos hänen tehtävänään on yksinomaan lasten hoito ja siihen välittömästi liittyvät tehtävät, sekä sairaan hoitajana toimivaa henkilöä.

Kotitaloustyölakia ei siten ole sovellettu kaikkiin kotitaloustyötä työnantajan kodissa tekeviin.

Vuodelta 1977 olevaa kotitaloustyölakia on tarkoitettu sovellettavaksi erityisesti kotitalouden palveluksessa oleviin kotiapulaisiin. Lain perustelujen (HE 19/1975 vp) mukaan kotitaloustyölain mukaiseen kotitaloustyöhön voidaan katsoa kuuluvan työn, joka on tarpeen kodin normaalia ja asianmukaista hoitoa varten. Kotitaloustyöhön katsotaan yleisesti sisältyvän myös lasten ja talouteen kuuluvan sairaan tai muun avuttoman henkilön hoitoon liittyvät tehtävät.

Lain säätämisen jälkeen kotiapulaisten määrä on vähentynyt huomattavasti, koska kotiapulaisten tehtäviin kuuluvia toimia hoidetaan nykyisin toisella tavalla. Lastenhoitotehtävät ovat siirtyneet kodeista päiväkotihin ja perhepäivähoidon piiriin. Myös kotihoidon muodot ovat muuttuneet kuntien vastuun ja yksityisten palveluntarjoajien käytön lisääntymisen myötä. Näin ollen kotitaloustyölain soveltamispiiriin kuuluvien työnteki-

jöiden määrä on vähentynyt huomattavasti lain säätämisen jälkeen.

Kotitaloustyölain sisältämät soveltamisala-poikkeukset ovat kaventaneet lain soveltamisalaa merkittävästi. Lisäksi voimassa oleva sääntely on merkinnyt sitä, että lain 2 §:n nojalla kotitaloustyölain soveltamisalan ulkopuolella olevat työntekijät ovat jääneet kaiken laissa säädetyn työaika-suojelun ulkopuolelle. Tämä epäkohta puoltaa osaltaan kotitaloustyölain kumoamista ja kotitaloustyöntekijöiden saattamista yleisten työlakien piiriin. Lisäksi ILO:n kotitaloustyötä koskevassa yleissopimuksessa ja EU:n työla-insäädännössä, kuten työaika-direktiivissä edellytetään, että kotitaloustyöntekijöihin sovellettavat säännökset saatetaan muihin työntekijöihin sovellettavan suojan tasolle.

Kotitaloustyölain kumoamisen jälkeen kaikki kotitaloustyöntekijät, lukuun ottamatta kotitaloudessa työskenteleviä perheenjäseniä, tulevat normaalin työaika-sääntelyn piiriin. Työaikalain soveltamisalapoikkeuksesta johtuen työaika-sääntelyn ulkopuolelle jäävät myös sellaiset kotitaloustyötä tekevät perheenjäsenet, jotka eivät asu vakinaisesti työnantajan eli hoidettavan taloudessa, vaikka nämä henkilöt kuuluvat tällä hetkellä kotitaloustyölain soveltamisalan piiriin.

Kotitaloustyölain kumoamisen myötä jotkut kotitaloustyöntekijöihin sovellettavat säännökset muuttuvat. Kotitaloustyölain mukainen enintään yhdeksän tunnin säännöllinen vuorokautinen työaika lyhenee työaikalain mukaiseen kahdeksaan tuntiin. Muutoin kotitaloustyölain työaika-sääntely ei poikkea merkittävästi työaikalain säännöksistä. Näin ollen kotitaloustyöntekijöiden osalta ei ole yötöitä lukuun ottamatta tarvetta työaikaa koskevaan erityissääntelyyn.

Kotitaloustyölain kumoamisen myötä myös vähimmäispalkkaa ja palkanmaksua koskevan sääntely korvautuu työsopimuslain säännöksillä eikä tarvetta erityissääntelyyn ole niidenkään osalta.

Lain kumoamisen seurauksena myös työsopimuslain 1 luvun 4 §:n koeaikaa koskevat säännökset tulisivat sovellettaviksi kaikkiin kotitaloustyöntekijöihin. Koeajan soveltaminen kotitaloustyöntekijöihin on tällä hetkellä kotitaloustyölain 27 §:n nojalla kiellettyä. Koeajan käytön kieltämiselle kotitaloustyön-

tekijöiden työsuhteissa ei kuitenkaan ole perustetta.

Työnantajan kotona asuvan kotitaloustyöntekijän vuokrasuhteen päättämisessä noudattaisiin huoneenvuokralain 90—94 §:n säännöksiä kotitaloustyölain säännösten sijasta. Myöskään tähän ei liity erityissääntelyn tarvetta.

Kotitaloustyölain kumoamisen jälkeen kaikkiin kotitaloustyöntekijöihin sovellettaisiin työsopimuslain 6 luvun 3 §:n yleisiä irtisanomisaikoja kotitaloustyölain säännösten sijasta. Kotitaloustyöntekijä voitaisiin myös lomauttaa työsopimuslain lomauttamista koskevien säännösten mukaisesti. Näidenkään säännösten soveltaminen kotitaloustyöntekijöihin ei ole ongelmallista eikä aiheuta tarvetta erityissääntelyyn.

2 §. Pykälän mukaan kumoamislain voimaan tullessa voimassa olevaan työsopimukseen, jossa on ennen kumoamislain voimaan tuloa sovittu noudatettavaksi kotitaloustyöntekijän työsuhteesta annetun lain 4 §:n 1 momentin säännöllistä työaikaa koskevaa säännöstä eli yhdeksän tunnin säännöllistä työaikaa, saadaan soveltaa kyseistä säännöstä työsopimuksen voimassa olon ajan. Tämän säännöksen mukaan säännöllinen työaika saa olla vuorokaudessa enintään yhdeksän tuntia ja kahden viikon pituisen jakson aikana yhteensä enintään 90 tuntia. Säännös on tarpeen, koska lain kumoamisen myötä osapuolten työsopimuksiin liittyvät oikeudet ja velvollisuudet muuttuvat, eikä lailla ei voida puuttua olemassa oleviin sopimussuhteisiin. Muut siirtymäsäännökset eivät ole tarpeen, koska kotitaloustyöntekijän aseman ei ole katsottava muuttuvan muissa suhteissa olennaisesti. Kotitaloustyölain soveltamispiirissä ei ole solmittu työehtosopimuksia. Tästä syystä työehtosopimuksen voimassaoloaikaa koskeva voimaantulosäännös ei ole tarpeen.

3 §. Pykälässä säädettäisiin lain voimaantuloa. Lain on tarkoitus tulla voimaan samaa aikaan kuin laki työaikalain 26 §:n muuttamisesta, laki työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain 7 §:n muuttamisesta sekä laki ulkomaanedustuksen korvauksista annetun lain 2 §:n muuttamisesta, kuitenkin viimeistään silloin, kun yleissopimus tulee Suomen osalta voimaan.

2.3 Työaikalaki

26 §. Yötyö. Yötyötä koskevan työaikalain 26 §:n 1 momentin luetteloon tehtävistä, joissa saadaan teettää yötyötä, esitetään lisättäväksi työnantajan kotona tehtävä hoitotyö. Muutoksen tavoitteena on varmistaa riittävä joustavuus työnantajan kotona tehtävän sairaan, vanhuksen, lapsen tai vammaisen henkilön hoidon järjestämiseksi samalla, kun tämä työ siirtyy työaikalain piiriin kotitaloustyölain kumoamisen seurauksena.

Työaikalain 26 §:n 1 momentin 1 kohdassa sallitaan yötyön teettäminen jaksotyössä. Jaksotyötä koskevan työaikalain 7 §:n mukaan kotitaloustyössä saadaan teettää jaksotyötä. Siten kotitaloustyössä saadaan jo tällä hetkellä teettää yötyötä jaksotyönä. Tämä säännös ei tällä hetkellä koske nyt puheena olevaa työnantajan kotona tapahtuvaa hoitotyötä, koska tämä työ ei ole kuulunut ollenkaan työaikasääntelyn piiriin. Kotona tapahtuvan hoitotyön tullessa nyt ehdotettavien lainmuutosten seurauksena työaikalain piiriin muiden kuin hoidettavan perheenjäsenten osalta, olisi perusteltua, että työn erityinen luonne otetaan riittävästi huomioon sallimalla yötyön teettäminen muutoinkin kuin jaksotyössä. Näin voitaisiin helpottaa osaltaan yöaikaan tarvittavan kotihoidon järjestämistä tilanteissa, joissa kotitaloudessa ei teetettäisi työaikalain 7 §:n mukaista jaksotyötä eikä työtä ole järjestetty tehtäväksi kolmivuorotyönä.

Ehdotettava muutos on kotitaloustyöyleissopimuksen määräysten mukainen. Kotitaloustyölain kumoamisen vaikutuksia työaikasääntelyyn on selvitetty tarkemmin edellä yksityiskohtaisten perustelujen kohdassa 1 Yleissopimuksen sisältö ja suhde Suomen lainsäädäntöön, sopimuksen työaika ja vuosilomaa koskevan 10 artiklan yhteydessä. Ehdotettu sääntely täyttää myös EU:n työaikadirektiivin vaatimukset.

2.4 Laki työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista

7 §. Pykälästä, jossa määritellään, mistä seikoista työneuvosto antaa lausuntoja, ehdotetaan poistettavaksi kotitaloustyölakia kos-

keva maininta mainitun lain kumoamisen vuoksi.

2.5 Laki ulkomaanedustuksen korvauksista

2 §. Pykälän 6 kohtaa, joka sisältää koti-apulaista koskevan määritelmän, ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistetaan viittaus kotitaloustyölakiin. Uuden määritelmän mukaan kotiapulaisella tarkoitetaan kotitaloudessa työskentelevää työntekijää, joka on työsopimussuhteessa virkamieheen ja joka välittömästi ennen palvelussuhteen alkamista asui Suomessa.

3 Voimaantulo

Yleissopimuksen voimaantulosta on määrätty sopimuksen 21 artiklassa. Yleissopimus tulee kansainvälisesti voimaan 12 kuukauden kuluttua siitä päivästä, jona ILO:n pääjohtaja on rekisteröinyt kahden jäsenvaltion ratifiointit. Tämä edellytys täyttyi 5 päivänä syyskuuta 2012, joten yleissopimus tuli kansainvälisesti voimaan 5 päivänä syyskuuta 2013.

Tämän jälkeen yleissopimus tulee voimaan kunkin jäsenvaltion osalta 12 kuukauden kuluttua siitä päivästä, jona sen ratifiointi on rekisteröity. Näin ollen yleissopimus tulee Suomen osalta voimaan 12 kuukauden kuluttua siitä, kun ILO:n pääjohtaja on rekisteröinyt Suomen ratifiointin.

Laki yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan, kun yleissopimus tulee Suomen osalta voimaan.

Lait kotitaloustyöstä annetun lain kumoamisesta, työaikalain 26 §:n muuttamisesta, työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain 7 §:n muuttamisesta sekä laki ulkomaanedustuksen korvauksista annetun lain 2 §:n muuttamisesta on tarkoitettu tulemaan voimaan keskenään samaan aikaan, mutta viimeistään yleissopimuksen tullessa Suomen osalta voimaan. Kotitaloustyölain kumoamishetkellä voimassaolevaan työsopimukseen, jossa on ennen kumoamista koskevan lain voimaan tuloa sovittu nouda-

tettavan kumotun lain 4 §:n säännöllistä työ-aikaa koskevaa säännöstä, saadaan siirtymäsäännöksen mukaan soveltaa kyseisestä säännöstä työ sopimuksen voimassaolon ajan.

4 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys

4.1 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Sekasopimuksilla tarkoitetaan sopimuksia, joiden osalta sopimustoimivalta on Euroopan unionilla ja jäsenvaltioilla yhdessä tai osittain unionilla ja osittain jäsenvaltioilla. Sekasopimukseen rinnastetaan myös ne sopimukset, joissa EU ei voi olla sopimuspuolena, mutta joissa sopimuspuolena olevat jäsenvaltiot käyttävät, oman toimivaltansa lisäksi, unionin puolesta sen toimivaltaa (PeVL 16/2004 vp).

Jäsenvaltioilla ei ole toimivaltaa niiden määräysten osalta, joissa määrätään Euroopan unionin yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvista asioista. Eduskunnan hyväksyminen ei koske vakiintuneen käytännön mukaan sopimuksen näitä osia (esimerkiksi PeVL 31/2001 vp, PeVL 16/2004 vp ja PeVL 24/2004 vp). Perustuslakivaliokunta on pitänyt tärkeänä, että toimivallan jakautumiseen kiinnitetään riittävästi huomiota laadittaessa hallituksen esityksiä jaetun toimivallan sopimuksista. Esityksistä tulee ilmetä, miltä osin sopimukset kuuluvat jäsenvaltioiden toimivaltaan (katso esimerkiksi PeVL 6/2001 vp, PeVL 31/2001 vp ja PeVL 6/2005 vp).

EU:n neuvosto on antanut päätöksen, jolla se on valtuuttanut jäsenvaltiot ratifioimaan yleissopimuksen edistääkseen Euroopan unionin pyrkimyksiä edistää sekä unionissa että sen ulkopuolella ihmisarvoista työtä, jonka tärkeä osatekijä on työntekijöiden suojeleminen ja työolojen parantaminen.

Toimivallan osalta päätöksessä todetaan, että kotitaloustyöyleissopimuksen useimmat säännöt sisältyvät suureksi osaksi unionin säännöstöön sosiaalipolitiikan, syrjinnän torjunnan sekä rikosasioissa ja turvapaikka- ja maahanmuuttoasioissa tehtävän oikeudellisen yhteistyön aloilla. Päätöksen mukaan yleissopimuksen määräykset, jotka koskevat sellaisten kotitaloustyöntekijöiden suojeleua, jot-

ka ovat maahanmuuttajia, saattavat vaikuttaa työntekijöiden vapaaseen liikkuvuuteen eli alaan, joka kuuluu unionin yksinomaiseen toimivaltaan. Näin ollen eräät yleissopimuksen osat kuuluvat unionin toimivaltaan, eivätkä jäsenvaltiot voi näiden osien osalta tehdä sitoumuksia unionin toimielinrakenteen ulkopuolella.

Euroopan unioni ei voi ratifioida yleissopimusta, koska ainoastaan valtiot voivat olla sen osapuolia. Tässä tilanteessa jäsenvaltioiden ja unionin toimielinten on tehtävä yhteistyötä yleissopimuksen ratifioimiseksi.

Euroopan unionin lainsäädännössä on säädetty yleissopimuksen edellyttämistä asioista kattavasti. Kuten EU:n komissiokin on edellä mainitun päätöksen valmisteluasiakirjoissa todennut, yleissopimus ei ole kuitenkaan ristiriidassa EU-lainsäädännön kanssa.

Sopimuksen 3 artiklan mukaisesta työsyrynnän kiellosta säädetään syrjintädirektiivissä ja työsyryntädirektiivissä. Myös työvoiman liikkuvuusasetus sääntelee työntekijöiden liikkuvuutta EU:n sisällä sekä yhdenvertaista kohtelua muun muassa työehtojen ja yhdistymisvapauden osalta. Yhdistelmäladirektiivi sisältää muun muassa määräykset kolmannen maan kansalaisen oikeudesta yhdenvertaiseen kohteluun työolojen ja työehtojen osalta, joihin kuuluvat palkkaus ja irtisanomissuoja sekä työterveys ja -turvallisuus. Yhdenvertainen kohtelu koskee myös yhdistymisvapautta sekä vapautta liittyä työntekijöitä edustavaan järjestöön.

Sopimuksen 4 artiklan mukaisesta työhön pääsyn vähimmäisiästä on säännöksiä nuorten työntekijöiden direktiivissä.

Tasa-arvodirektiivissä, syrjintädirektiivissä ja työsyryntädirektiivissä säännellään 5 artiklan mukaista tehokasta suojeleua väärinkäytöltä ja häirinnältä.

Sopimuksen 6 artiklan mukaisista oikeudenmukaisista työehdoista säännellään EU:n työlainsäädännössä, työvoiman liikkuvuusasetuksessa sekä kolmansien maiden kansalaisten osalta yhdistelmäladirektiivissä.

Sopimuksen 7 artiklan mukaisesta työnantajan velvollisuudesta ilmoittaa työsuhteessa sovellettavista työsuhteen ehdoista säännellään todentamisdirektiivissä.

Sopimuksen 8 artiklan edellyttämää siirtotyöläisen kirjallista työtarjousta ei yleissopimuksen mukaan tarvitse soveltaa, jos työntekijöihin sovelletaan alueellista työvoiman vapaata liikkuvuutta koskevaa sopimusta. Niinpä velvoite ei SEUT-sopimuksen 45 artiklan, ETA-sopimuksen ja työvoiman liikkuvuusasetuksen nojalla koske EU- ja ETA-alueella tapahtuvaa liikkuvuutta.

Työaikadirektiivi sääntelee 10 artiklan mukaisia kotitaloustyöntekijöiden keskimääräistä viikkotyöaikaa, yhtäjaksoista vuorokautista lepoaikaa, viikoittaista lepoaikaa sekä palkallista vuosilomaa.

Oikeudesta 11 artiklan mukaiseen samaan palkkaan samanarvoisesta työstä säädetään tasa-arvodirektiivissä.

Sopimuksen 13 artiklassa edellytetyn turvallisen ja terveellisen työympäristön osalta työsuojelun puitedirektiivi sääntelee niiden kotitaloustyöntekijöiden työsuojelua, jotka eivät ole sen soveltamisalapoikkeuksessa tarkoitettuja kotitalouteen työsuhteessa olevia henkilöitä.

Sosiaaliturvaa koskevan 14 artiklan osalta sosiaaliturvan koordinaatioasetus sääntelee sosiaaliturvan yhteensovittamista EU:n sisäisen liikkuvuuden yhteydessä. Raskaudensuojeludirektiivissä säännellään korvauksesta äitiysvapaan ajalta.

Sopimuksen 15 artiklassa tarkoitettu yksityinen työnvälitys kuuluu kansalliseen toimivaltaan vuokratyötä lukuun ottamatta. Vuokratyödirektiivissä säännellään vuokratyöntekijöiden yhdenvertaista kohtelua ja keskeisiä työehtoja. Direktiivissä kielletään perimästä työntekijöiltä maksua vastineeksi toimeksiantojen järjestämisestä käyttäjäyrityksissä tai työntekijältä, joka solmii käyttäjäyrityksen kanssa työsopimuksen toimeksiannon päätyttyä kyseisessä yrityksessä.

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy muun muassa sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Eduskunnan perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan perustuslaissa tarkoitettu eduskunnan hyväksymistoimivalta kattaa kaikki aineelliselta luonteeltaan lain alaan kuuluvat kansainvälisen velvoitteen määräykset.

Perustuslakivaliokunta on katsonut, että kansainvälisen sopimuksen määräys on luettava lainsäädännön alaan kuuluvaksi, jos määräys koskee jonkun perustuslaissa turvattun perusoikeuden käyttämistä tai rajoittamista, jos määräys muutoin koskee yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteita, jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla taikka jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on olemassa lain säännöksiä tai siitä on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla.

Kansainvälisen velvoitteen määräys kuuluu näiden perusteiden mukaan lainsäädännön alaan riippumatta siitä, onko määräys ristiriidassa vai sopusoinnussa Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa (PeVL 11/2000 vp, PeVL 12/2000 vp ja PeVL 45/2000 vp).

Yleissopimuksen 1 ja 2 artiklat kuuluvat lainsäädännön alaan, koska työsuhteista säädetään yleisesti työsopimuslaissa ja kotitaloustyölaissa.

Myös 3 artikla koskee lainsäädännön alaan kuuluvia asioita, sillä myös kotitaloustyöntekijöiden ihmisoikeuksista säädetään muun muassa perustuslaissa, yhdistyslaissa, yhdenvertaisuuslaissa ja työsopimuslaissa.

Nuorten työntekijöiden työhön pääsyn alaikäraja sekä työaikaa koskevasta suojelusta, josta on määräyksiä 4 artiklassa, on säädetty muun muassa työsopimuslaissa, kotitaloustyölaissa sekä nuorten työntekijöiden laissa.

Yleissopimuksen 5 ja 6 artiklojen edellyttämät oikeudenmukaiset työehdot sekä ihmisarvoiset työolot ja yksityisyyttä kunnioittavat ihmisarvoiset asuinolosuhteet turvataan kotitaloustyöntekijöille muun muassa työsopimuslaissa, työterveyshuoltolaissa, työturvallisuuslaissa, huoneenvuokralaissa ja terveydensuojelulaissa. Näin ollen myös nämä määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan.

Myös sopimuksen 7 ja 8 artiklat kuuluvat lainsäädännön alaan, sillä säännös velvollisuudesta tiedottaa kotitaloustyöntekijöille heidän työehdoistaan ja -olosuhteistaan sisältyy työsopimuslain 2 luvun 4 §:n 2 momenttiin. Siirtotyöläisen kirjallisesta työtarjouksesta säädetään ulkomaalaislain 72 §:ssä.

Myös 9 artiklan määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan, sillä kotitaloustyöntekijän

päivittäisistä ja viikoittaisista lepoajoista säädetään työaikalaisissa ja kotitaloustyölaissa.

Koska kotitaloustyöntekijöiden työajasta ja palkallisesta vuosilomasta säädetään työaikalaisissa, kotitaloustyölaissa ja vuosilomalaisissa, kuuluu myös sopimuksen 10 artikla säännöllisestä työajasta, ylityön korvaamisesta, päivittäisistä ja viikoittaisista lepoajoista ja palkallisesta vuosilomasta lainsäädännön alaan.

Kotitaloustyöntekijän oikeudesta ansaita vähimmäispalkkaa ilman sukupuoleen perustuvaa syrjintää säännellään tasa-arvolaisissa, joten myös 11 artikla, joka koskee tasa-arvoa palkkauksessa, kuuluu lainsäädännön alaan.

Palkanmaksusta ja siitä, miten sellaisista työehdoista, kuten palkan maksamisesta luontaisuurituksena, on säädetty työsopimuslaissa ja kotitaloustyölaissa, joten tätä asiaa koskevan sopimuksen 12 artiklan määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 13 artikla kuuluu lainsäädännön alaan, koska turvallisesta ja terveellisestä työympäristöstä on säännöksiä muun muassa kotitaloustyölaissa, työsopimuslaissa, työturvallisuuslaissa ja työterveyshuoltolaissa.

Myös kotitaloustyöntekijä sosiaaliturva, josta on määräyksiä sopimuksen 14 artiklassa, kuuluu lainsäädännön alaan, koska muun muassa oikeutta asumisperusteiseen sosiaaliturvaan säännellään esimerkiksi sairausvakuutuslaissa, työeläkelaisissa ja tapaturmavakuutuslaissa.

Sopimuksen 15 artikla, jossa on määräyksiä yksityisestä työnvälityksestä ja yksityisistä työvoimapalveluista, kuuluu lainsäädännön alaan, koska siitä säännellään työvoimaja yrityspalvelulaissa.

Myös sopimuksen 16 ja 17 artiklat kuuluvat lainsäädännön alaan, sillä kotitaloustyöntekijöiden yhdenvertaiset mahdollisuudet saada työsuhdetta koskeva riita- tai rikosoikeudellinen asia vireille tuomioistuimessa on Suomessa turvattu yleisessä rikos- ja prosessioikeudellisessa lainsäädännössä, muun muassa rikoslaisissa ja oikeudenkäymiskaareissa (4/1734).

Yleissopimuksen 18 artiklan työsuojelun valvontaa ja lain rikkomistapauksia koskevia menettelyjä ja sanktioita koskevat määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan, koska työsuojelun valvontalain 9 §:ssä säädetään työsuojelutarkastuksen edellytyksistä kotirauhan

piiriin kuuluvissa tiloissa. Työrikoksista on säädetty muun muassa rikoslain 47 luvussa.

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n 21 kohdan mukaan työoikeus kuuluu valtakunnan lainsäädäntötoimivaltaan maakunnan ja kuntien palveluksessa olevien virkaehtosopimuksia koskevin poikkeuksin sekä ottaen huomioon 29 §:n 1 momentin 6 kohdan ja 29 §:n 2 momentin säännökset. Yleissopimuksen on näin ollen katsottava kuuluvan valtakunnan lainsäädäntövallan piiriin.

4.2 Käsittelyjärjestys

Kotitaloustyöyleissopimus ei sisällä määräyksiä, jotka koskisivat perustuslakia sen 94 §:n 2 momentissa tai 95 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla. Näin ollen yleissopimus voidaan hallituksen käsityksen mukaan hyväksyä äänten enemmistöllä ja ehdotus laiksi sen voimaansaattamisesta sekä eräiden aiempien yleissopimusten voimaansaattamisesta voidaan hyväksyä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Perustuslain 15 §:ssä säädetty omaisuuden suoja turvaa myös sopimussuhteiden pysyvyyttä turvaamalla niin sanottuja perusteltuja odotuksia taloudellisissa asioissa. Sopimusosapuolilla on oikeus luottaa sopimussuhteiden ja niiden kannalta olennaisia oikeuksia ja velvollisuuksia sääntelevän lainsäädännön pysyvyyteen. Olemassa oleviin sopimussuhteisiin puuttuminen lainsäädännöllä ei ole kuitenkaan ehdottomasti perusoikeudellisista syistä kiellettyä, sillä kyse ei ole perusoikeuksien ydinalueesta (esimerkiksi PeVL 36/2010 vp).

Kotitaloustyölain kumoamisen jälkeen sellaisen kotitaloustyöntekijän, jonka työsopimus on solmittu ennen kotitaloustyölain kumoamista, säännöllinen työaika saa edelleen olla kumoamislain siirtymäsäännöksen mukaan työsopimuksen voimassaoloajan kotitaloustyölain 4 §:n mukainen. Muiden työsuhteen ehtojen osalta kotitaloustyölain kumoaminen ei aiheuta merkittäviä muutoksia työntekijän ja työnantajan väliseen sopimussuhteeseen. Alalla ei ole työehtosopimusta, joten lain kumoaminen ei vaikuta voimassaolevan työehtosopimuksen sisältöön. Tästä syystä myös laki kotitaloustyölain kumoamisesta

voidaan hyväksyä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään, että
eduskunta hyväksyisi kotitaloustyöntekijöiden ihmisarvoisesta työstä Genevessä 17 päivänä kesäkuuta 2011 tehdyn kansainvälisen työjärjestön vuoden 2011 yleissopimuk-

sen siltä osin kuin se kuuluu Suomen toimivaltaan.

Koska yleissopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

*Lakiehdotukset***1.****Laki****kotitaloustyöntekijöiden ihmisarvoista työtä koskevan Kansainvälisen työjärjestön vuoden 2011 yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Kotitaloustyöntekijöiden ihmisarvoisesta työstä Genevessä 17 päivänä kesäkuuta 2011 tehdyn Kansainvälisen työjärjestön vuoden 2011 yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §
Yleissopimuksen muiden määräysten voimaansaattamisesta ja tämän lain voimaantuloa säädetään valtioneuvoston asetuksella.

2.**Laki****kotitaloustyöntekijän työsuhteesta annetun lain kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Tällä lailla kumotaan kotitaloustyöntekijän työsuhteesta annettu laki (951/1977).

loa sovittu noudatettavan kumotun lain 4 §:n säännöllistä työaikaa koskevaa säännöstä, saadaan kuitenkin soveltaa kyseistä säännöstä työ sopimuksen voimassaoloajan.

2 §
Tämän lain voimaan tullessa voimassa oleviin kotitaloustyötä koskeviin työ sopimuksiin, joissa on ennen tämän lain voimaan tu-

3 §
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki**työaikalain 26 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työaikalain (605/1996) 26 §:n 1 momentin 13 ja 14 kohta, sellaisena kuin niistä on 14 kohta laissa 1518/2009, sekä
lisätään 26 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1518/2009, uusi 15 kohta seuraavasti:

26 §

Yötyö

Työ, jota tehdään kello 23:n ja 6:n välisenä aikana, on yötyötä. Työnantajan on työsuojeluviranomaisen pyynnöstä ilmoitettava tälle säännöllisesti teettämästään yötyöstä. Yötyötä saa teettää:

13) työssä, jota sen luonteen vuoksi tehdään lähes yksinomaan yöllä;

14) aluehallintoviraston luvalla ja sen määräämin ehdoin työssä, jossa työn tekninen laatu tai muut erityiset syyt sitä vaativat;

15) työnantajan kotona tehtävässä hoitotyössä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

4.

Laki**työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain 7 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain (400/2004) 7 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 336/2007, seuraavasti:

7 §

Lausunnon antaminen

Työneuvoston tehtävänä on antaa pyynnöstä lausuntoja työaikalain (605/1996), vuosilomalain (162/2005), työturvallisuuslain (738/2002) ja nuorista työntekijöistä annetun lain (998/1993) soveltamisesta ja tulkinnasta sekä siitä, onko yritystä pidettävä sellaisena,

että siihen sovelletaan yhteistoiminnasta yrityksissä annettua lakia (334/2007) tai yhteistoiminnasta suomalaisissa ja yhteisönlaajuisissa yritysryhmissä annettua lakia (335/2007).

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

5.

Laki**ulkomaanedustuksen korvauksista annetun lain 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaanedustuksen korvauksista annetun lain (596/2006) 2 §:n 6 kohta, sellaisena kuin se on laissa 786/2010, seuraavasti:

2 §

Määritelmät

teessa virkamieheen ja joka välittömästi ennen palvelussuhteen alkamista asui Suomessa;

Tässä laissa tarkoitetaan:

6) *kotiapulaisella* kotitaloudessa työskentelevää työntekijää, joka on työsopimussuh-

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Helsingissä 3 päivänä heinäkuuta 2014

Pääministeri

ALEXANDER STUBB

Kulttuuri- ja asuntonministeri *Pia Viitanen*

3.

Laki**työaikalain 26 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työaikalain (605/1996) 26 §:n 1 momentin 13 ja 14 kohta, sellaisena kuin niistä on 14 kohta laissa 1518/2009, sekä
lisätään 26 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1518/2009, uusi 15 kohta seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

26 §

26 §

*Yötyö**Yötyö*

Työ, jota tehdään kello 23:n ja 6:n välisenä aikana, on yötyötä. Työnantajan on työsuojeluviranomaisen pyynnöstä ilmoitettava tälle säännöllisesti teettämästään yötyöstä. Yötyötä saa teettää:

Työ, jota tehdään kello 23:n ja 6:n välisenä aikana, on yötyötä. Työnantajan on työsuojeluviranomaisen pyynnöstä ilmoitettava tälle säännöllisesti teettämästään yötyöstä. Yötyötä saa teettää:

13) työssä, jota sen luonteen vuoksi tehdään lähes yksinomaan yöllä; *sekä*

14) aluehallintoviraston luvalla ja sen määräämin ehdoin työssä, jossa työn tekninen laatu tai muut erityiset syyt sitä vaativat.

13) työssä, jota sen luonteen vuoksi tehdään lähes yksinomaan yöllä;

14) aluehallintoviraston luvalla ja sen määräämin ehdoin työssä, jossa työn tekninen laatu tai muut erityiset syyt sitä vaativat;

15) *työnantajan kotona tehtävässä hoitotyössä.*

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____
kuuta 20____.

4.

Laki**työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain 7 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain (400/2004) 7 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 336/2007, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

7 §

Lausunnon antaminen

Lausunnon antaminen

Työneuvoston tehtävänä on antaa pyynnöstä lausuntoja työaikalain (605/1996), vuosilomalain (162/2005), työturvallisuuslain (738/2002), nuorista työntekijöistä annetun lain (998/1993) ja kotitaloustyöntekijäin työsuhteesta annetun lain (951/1977) soveltamisesta ja tulkinnasta sekä siitä, onko yritystä pidettävä sellaisena, että siihen sovelletaan yhteistoiminnasta yrityksissä annettua lakia (334/2007) tai yhteistoiminnasta suomalaisissa ja yhteisönlaajuisissa yritysryhmissä annettua lakia (335/2007).

Työneuvoston tehtävänä on antaa pyynnöstä lausuntoja työaikalain (605/1996), vuosilomalain (162/2005), työturvallisuuslain (738/2002) ja nuorista työntekijöistä annetun lain (998/1993) soveltamisesta ja tulkinnasta sekä siitä, onko yritystä pidettävä sellaisena, että siihen sovelletaan yhteistoiminnasta yrityksissä annettua lakia (334/2007) tai yhteistoiminnasta suomalaisissa ja yhteisönlaajuisissa yritysryhmissä annettua lakia (335/2007).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
 20 .

5.

Laki**ulkomaanedustuksen korvauksista annetun lain 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaanedustuksen korvauksista annetun lain (596/2006) 2 §:n 6 kohta, sellaisena kuin se on laissa 786/2010, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

6) *kotiapulisella* kotitaloustyöntekijän työsuhteesta annetussa laissa (951/1977) tarkoitettua työntekijää, joka on työsopimussuhteessa virkamieheen ja joka välittömästi ennen palvelussuhteen alkamista asui Suomessa;

6) *kotiapulisella kotitaloudessa työskentelevää työntekijää*, joka on työsopimussuhteessa virkamieheen ja joka välittömästi ennen palvelussuhteen alkamista asui Suomessa;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

*Sopimusteksti*KOTITALOUSTYÖNTEKIJÖIDEN IH-
MISARVOISTA TYÖTÄ KOSKEVA
YLEISSOPIMUSCONVENTION CONCERNING DECENT
WORK FOR DOMESTIC WORKERS

Kansainvälisen työjärjestön yleiskonferenssi, joka

on kokoontunut Geneveen Kansainvälisen työtoimiston hallintoneuvoston kutsumana 100. istuntoonsa 1 päivänä kesäkuuta 2011, ja

on tietoinen Kansainvälisen työjärjestön sitoutumisesta edistämään ihmisarvoista työtä kaikille saavuttamalla ILO:n julistuksessa työelämän peruseriaatteista ja -oikeuksista ja ILO:n julistuksessa globalisaation sosiaalisesta oikeudenmukaisuudesta määritellyt tavoitteet, ja

tunnustaa kotitaloustyöntekijöiden merkittävän panoksen maailmantalouteen, mihin sisältyy perhehuoltovelvollisuuksia omaavien nais- ja miespuolisten työntekijöiden palkatun työn mahdollisuuksien lisääminen, paremmat hoitomahdollisuudet ikääntyvälle väestölle, lapsille ja vammaisille sekä merkittävät tulonsiirrot maiden sisällä ja niiden välillä, ja

ottaa huomioon, että kotitaloustyö on edelleen aliarvostettua ja näkymätöntä ja että sen tekijöinä ovat pääosin naiset ja tytöt, joista monet ovat maahanmuuttajia tai vähäosaisten yhteisöjen jäseniä ja jotka ovat erityisen alttiita työehtoihin ja -oloihin liittyvälle syrjinnälle ja muille ihmisoikeuksien loukkauksille, ja

ottaa niin ikään huomioon, että kehitysmaissa, joissa mahdollisuudet virallisiin työsuhteisiin ovat historiallisista syistä vähäiset, kotitaloustyöntekijät muodostavat merkittävän osuuden kansallisesta työvoimasta ja kuuluvat edelleen syrjäytyneimpiin väestönosiin, ja

muistuttaa, että kansainvälisiä työtä koskevia yleissopimuksia ja suosituksia sovelletaan kaikkiin työntekijöihin, myös kotitaloustyöntekijöihin, jollei toisin ole määrätty, ja

panee merkille, että kotitaloustyöntekijöiden kannalta erityisen merkittäviä ovat siirtotyöläisiä koskeva yleissopimus (tarkistettu), 1949 (nro 97), siirtotyöläisiä koskeva yleissopimus (täydentävät määräykset), 1975 (nro

The General Conference of the International Labour Organization,

Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office, and having met in its 100th Session on 1 June 2011, and

Mindful of the commitment of the International Labour Organization to promote decent work for all through the achievement of the goals of the ILO Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work and the ILO Declaration on Social Justice for a Fair Globalization, and

Recognizing the significant contribution of domestic workers to the global economy, which includes increasing paid job opportunities for women and men workers with family responsibilities, greater scope for caring for ageing populations, children and persons with a disability, and substantial income transfers within and between countries, and

Considering that domestic work continues to be undervalued and invisible and is mainly carried out by women and girls, many of whom are migrants or members of disadvantaged communities and who are particularly vulnerable to discrimination in respect of conditions of employment and of work, and to other abuses of human rights, and

Considering also that in developing countries with historically scarce opportunities for formal employment, domestic workers constitute a significant proportion of the national workforce and remain among the most marginalized, and

Recalling that international labour Conventions and Recommendations apply to all workers, including domestic workers, unless otherwise provided, and

Noting the particular relevance for domestic workers of the Migration for Employment Convention (Revised), 1949 (No. 97), the Migrant Workers (Supplementary Provisions) Convention, 1975 (No. 143), the

143), perhehuoltovelvollisuuksia omaavien mies- ja naistyöntekijöiden samanlaisia mahdollisuuksia ja yhdenvertaista kohtelua koskeva yleissopimus, 1981 (nro 156), yksityisiä työnvälitystoimistoja koskeva yleissopimus, 1997 (nro 181), ja työsuhteita koskeva suositus, 2006 (nro 198), sekä ILO:n monenväliset puitteet työperäiselle maahanmuutolle: ei-sitovat periaatteet ja suuntaviivat oikeuksiin perustuvalla lähestymistavalla työperäisessä maahanmuutossa (2006), ja

tunnustaa, että erityisten olosuhteiden vuoksi, joissa kotitaloustyötä tehdään, on suotavaa täydentää soveltamisalaltaan yleisiä määräyksiä erityisesti kotitaloustyöntekijöitä koskevalla määräyksillä, jotta he pystyvät hyödyntämään oikeuksiaan täysimääräisesti, ja

palauttaa mieleen muut merkitykselliset kansainväliset välineet, kuten ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen, kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen, taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen, kaikkinaisen rotusyrjinnän poistamista koskevan kansainvälisen yleissopimuksen, kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskevan kansainvälisen yleissopimuksen, kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen ja erityisesti sen lisäpöytäkirjan maitse, meritse ja ilmateitse tapahtuvan maahanmuuttajien salakuljetuksen kieltämisestä, lapsen oikeuksien yleissopimuksen ja kansainvälisen yleissopimuksen siirtotyöläisten ja heidän perheenjäsentensä oikeuksista, ja

päittää kotitaloustyöntekijöiden ihmisarvoista työtä koskevien tiettyjen ehdotusten hyväksymisestä istunnon esityslistan neljäntenä kohtana ja

päittää, että nämä ehdotukset laaditaan kansainvälisen yleissopimuksen muotoon; ja

hyväksyy tänä 16 päivänä kesäkuuta 2011, seuraavan yleissopimuksen, johon voidaan viitata nimellä 'kotitaloustyöntekijöitä koskeva yleissopimus, 2011'.

Workers with Family Responsibilities Convention, 1981 (No. 156), the Private Employment Agencies Convention, 1997 (No. 181), and the Employment Relationship Recommendation, 2006 (No. 198), as well as of the ILO Multilateral Framework on Labour Migration: Non-binding principles and guidelines for a rights-based approach to labour migration (2006), and

Recognizing the special conditions under which domestic work is carried out that make it desirable to supplement the general standards with standards specific to domestic workers so as to enable them to enjoy their rights fully, and

Recalling other relevant international instruments such as the Universal Declaration of Human Rights, the International Covenant on Civil and Political Rights, the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, the International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination, the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women, the United Nations Convention against Transnational Organized Crime, and in particular its Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children and its Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air, the Convention on the Rights of the Child and the International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families, and

Having decided upon the adoption of certain proposals concerning decent work for domestic workers, which is the fourth item on the agenda of the session, and

Having determined that these proposals shall take the form of an international Convention;

adopts this sixteenth day of June of the year two thousand and eleven the following Convention, which may be cited as the Domestic Workers Convention, 2011.

1 artikla

- Tässä yleissopimuksessa tarkoitetaan
- a) 'kotitaloustyöllä' kotitaloudessa tai kotitaloudelle tai kotitalouksille tehtävää työtä;
  - b) 'kotitaloustyöntekijällä' jokaista henkilöä, joka tekee kotitaloustyötä työsuhteessa;
  - c) henkilö, joka tekee kotitaloustyötä ainoastaan tilapäisesti tai satunnaisesti eikä tee sitä ammatikseen, ei ole kotitaloustyöntekijä.

2 artikla

1. Yleissopimusta sovelletaan kaikkiin kotitaloustyöntekijöihin.

2. Tämän yleissopimuksen ratifioiva jäsenvaltio voi kuultuaan edustavimpia työnantaja- ja työntekijäjärjestöjä ja kotitaloustyöntekijöitä edustavia järjestöjä ja kotitaloustyöntekijöiden työnantajia edustavia järjestöjä, mikäli tällaisia on olemassa, jättää soveltamisalan ulkopuolelle kokonaan tai osittain

- a) sellaiset työntekijäryhmät, joille tarjotaan muutoin vähintään samanarvoisen suojelu;
- b) tietyt työntekijäryhmät, joiden suhteen syntyy merkittäviä erityisongelmia.

3. Jokaisen jäsenvaltion, joka hyödyntää edellisessä kohdassa sallittua mahdollisuutta, on ilmoitettava ensimmäisessä ILO:n perussäännön 22 artiklan nojalla yleissopimuksen soveltamisesta annettavassa raportissaan ne työntekijäryhmät, jotka on tällä tavoin jätetty yleissopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle, sekä syyt tähän, ja myöhemmissä raporteissaan mahdolliset toimet, joihin on ryhdytty yleissopimuksen ulottamiseksi kattamaan kyseiset työntekijät.

3 artikla

1. Kunkin jäsenvaltion on toimillaan varmistettava kaikkien kotitaloustyöntekijöiden ihmisoikeuksien tehokas edistäminen ja suojele tässä yleissopimuksessa määritellyllä tavalla.

Article 1

- For the purpose of this Convention:
- (a) the term "domestic work" means work performed in or for a household or households;
  - (b) the term "domestic worker" means any person engaged in domestic work within an employment relationship;
  - (c) a person who performs domestic work only occasionally or sporadically and not on an occupational basis is not a domestic worker.

Article 2

1. The Convention applies to all domestic workers.

2. A Member which ratifies this Convention may, after consulting with the most representative organizations of employers and workers and, where they exist, with organizations representative of domestic workers and those representative of employers of domestic workers, exclude wholly or partly from its scope:

- (a) categories of workers who are otherwise provided with at least equivalent protection;
- (b) limited categories of workers in respect of which special problems of a substantial nature arise.

3. Each Member which avails itself of the possibility afforded in the preceding paragraph shall, in its first report on the application of the Convention under article 22 of the Constitution of the International Labour Organisation, indicate any particular category of workers thus excluded and the reasons for such exclusion and, in subsequent reports, specify any measures that may have been taken with a view to extending the application of the Convention to the workers concerned.

Article 3

1. Each Member shall take measures to ensure the effective promotion and protection of the human rights of all domestic workers, as set out in this Convention.

2. Jokaisen jäsenen on toteutettava tässä yleissopimuksessa määritellyt kotitaloustyöntekijöitä koskevat toimet, joilla noudatetaan, edistetään ja toteutetaan työtä koskevia peruseriaatteita ja -oikeuksia, toisin sanoen

a) yhdistymisvapautta ja kollektiivisen neuvotteluoikeuden tosiasiallista tunnustamista;

b) pakkotyön ja pakollisen työn kaikkien muotojen poistamista;

c) lapsityövoiman käytön tosiasiallista lopettamista ja

d) syrjinnän poistamista työssä ja ammatin harjoittamisessa.

3. Toteuttaessaan toimia, joilla varmistetaan, että kotitaloustyöntekijät ja heidän työnantajansa nauttivat yhdistymisvapautta ja kollektiivisen neuvotteluoikeuden tosiasiallista tunnustamista, jäsenvaltioiden on suojeltava kotitaloustyöntekijöiden ja heidän työnantajinsa oikeutta perustaa järjestöjä, liittoja ja keskusliittoja sekä liittyä niihin niiden sääntöjen ja oman valintansa mukaisesti.

4 artikla

1. Jokaisen jäsenvaltion on määriteltävä kotitaloustyöntekijän vähimmäisikä johdonmukaisesti työhön pääsemistä vaadittavaa vähimmäisikää koskevan yleissopimuksen, 1973 (nro 138), ja lapsityön pahimpia muotoja koskevan yleissopimuksen, 1999 (nro 182), kanssa vähintään työntekijöille yleisesti kansallisten lakien ja asetusten nojalla vahvistetuksi vähimmäisiäksi.

2. Jokaisen jäsenvaltion on toimillaan varmistettava, ettei alle 18-vuotiaiden mutta työhön pääsemiseksi vaadittavan vähimmäisiän ylittäneiden kotitaloustyöntekijöiden tekemä työ estä heitä saamasta oppivelvollisuuteen kuuluvaa opetusta eikä haittaa heidän mahdollisuuksiaan osallistua jatko- tai ammatti-koulutukseen.

5 artikla

Jokaisen jäsenvaltion on toimillaan varmistettava, että kotitaloustyöntekijöitä suojellaan tehokkaasti kaikilta väärinkäytön, häirinnän ja väkivallan muodoilta.

2. Each Member shall, in relation to domestic workers, take the measures set out in this Convention to respect, promote and realize the fundamental principles and rights at work, namely:

(a) freedom of association and the effective recognition of the right to collective bargaining;

(b) the elimination of all forms of forced or compulsory labour;

(c) the effective abolition of child labour; and

(d) the elimination of discrimination in respect of employment and occupation.

3. In taking measures to ensure that domestic workers and employers of domestic workers enjoy freedom of association and the effective recognition of the right to collective bargaining, Members shall protect the right of domestic workers and employers of domestic workers to establish and, subject to the rules of the organization concerned, to join organizations, federations and confederations of their own choosing.

Article 4

1. Each Member shall set a minimum age for domestic workers consistent with the provisions of the Minimum Age Convention, 1973 (No. 138), and the Worst Forms of Child Labour Convention, 1999 (No. 182), and not lower than that established by national laws and regulations for workers generally.

2. Each Member shall take measures to ensure that work performed by domestic workers who are under the age of 18 and above the minimum age of employment does not deprive them of compulsory education, or interfere with opportunities to participate in further education or vocational training.

Article 5

Each Member shall take measures to ensure that domestic workers enjoy effective protection against all forms of abuse, harassment and violence.

6 artikla

Jokaisen jäsenvaltion on toimillaan varmistettava, että kotitaloustyöntekijöille tarjotaan, kuten työntekijöille yleensäkin, oikeudenmukaiset työehdot sekä ihmisarvoiset työolot ja, jos he asuvat kyseisessä kotitaloudessa, heidän yksityisyyttään kunnioittavat ihmisarvoiset asuinolosuhteet.

7 artikla

Jokaisen jäsenvaltion on toimillaan varmistettava, että kotitaloustyöntekijöille tiedotetaan heidän työehdoistaan ja -olosuhteistaan asianmukaisesti, todennettavasti ja helposti ymmärrettävästi, mahdollisuuksien mukaan mieluiten kirjallisin sopimuksin kansallisten lakien, asetusten tai työehtosopimusten mukaisesti, mainiten erityisesti

- a) työnantajan ja työntekijän nimi ja osoite;
- b) tavanomaisen työpaikan tai työpaikkojen osoite;
- c) työntöön alkamispäivä ja, mikäli sopimus on määräaikainen, sen kesto;
- d) tehtävän työn laatu;
- e) palkka tai muu vastike, sen laskentaperuste ja palkanmaksuväli;
- f) normaali työaika;
- g) palkallinen vuosiloma sekä päivittäiset ja viikoittaiset lepoajat;
- h) mahdollisesti tarjottava ruoka ja majoitus;
- i) mahdollinen koeaika;
- j) mahdolliset kotimaahan palauttamista tai palaamista koskevat ehdot ja
- k) työsuhteen päättämistä koskevat määräykset ja ehdot, mukaan lukien kotitaloustyöntekijän tai työnantajan noudatettava irtisanomisaika.

8 artikla

1. Kansallisissa laeissa ja asetuksissa on edellytettävä, että yhdestä maasta palkatuille mutta toisessa maassa kotitaloustyötä tekeville siirtotyöläisille annetaan kirjallinen työtarjous tai työsopimus, joka on pätevä siinä maassa, jossa työ on tarkoitus tehdä, ja jossa mainitaan 7 artiklassa tarkoitetut työehdot ja

Article 6

Each Member shall take measures to ensure that domestic workers, like workers generally, enjoy fair terms of employment as well as decent working conditions and, if they reside in the household, decent living conditions that respect their privacy.

Article 7

Each Member shall take measures to ensure that domestic workers are informed of their terms and conditions of employment in an appropriate, verifiable and easily understandable manner and preferably, where possible, through written contracts in accordance with national laws, regulations or collective agreements, in particular:

- (a) the name and address of the employer and of the worker;
- (b) the address of the usual workplace or workplaces;
- (c) the starting date and, where the contract is for a specified period of time, its duration;
- (d) the type of work to be performed;
- (e) the remuneration, method of calculation and periodicity of payments;
- (f) the normal hours of work;
- (g) paid annual leave, and daily and weekly rest periods;
- (h) the provision of food and accommodation, if applicable;
- (i) the period of probation or trial period, if applicable;
- (j) the terms of repatriation, if applicable; and
- (k) terms and conditions relating to the termination of employment, including any period of notice by either the domestic worker or the employer.

Article 8

1. National laws and regulations shall require that migrant domestic workers who are recruited in one country for domestic work in another receive a written job offer, or contract of employment that is enforceable in the country in which the work is to be per-

-olot, ennen kuin työntekijä ylittää kansalliset rajat vastaanottaakseen työtarjouksen tai sopimuksen kohteena olevan kotitaloustyön.

2. Edellä olevaa kohtaa ei sovelleta työntekijöihin, jotka hyödyntävät liikkumisvapautta tehdäkseen työtä kahdenvälisten, alueellisten tai monenvälisten sopimusten puitteissa tai alueellisilla talouden yhdyntymisen vyöhykkeillä.

3. Jäsenvaltioiden on toteuttava toimia, joilla huolehditaan valtioiden välisestä yhteistyöstä ja varmistetaan tämän yleissopimuksen määräysten tehokas soveltaminen kotitaloustyötä tekeviin siirtotyöläisiin.

4. Jokaisen jäsenvaltion on määriteltävä lainsäädännöllä, asetuksin tai muilla toimilla ehdot, jotka koskeva kotitaloustyötä tekevien siirtotyöläisten oikeutta palata kotimaahansa työhönoton perusteena olleen työsopimuksen päättyessä tai sen päättämisen yhteydessä.

9 artikla

Jokaisen jäsenvaltion on toimillaan varmistettava, että

- a) kotitaloustyöntekijät voivat vapaasti sopia työnantajansa tai mahdollisen työnantajansa kanssa siitä, asuvatko he kotitaloudessa;
- b) kotitaloudessa asuvat kotitaloustyöntekijät eivät ole velvollisia oleskelemaan kotitaloudessa eivätkä kotitalouden jäsenien kanssa päivittäisten ja viikoittaisten lepoaikojen eivätkä vuosilomien aikaa, ja
- c) kotitaloustyöntekijöillä on oikeus pitää hallussaan matkustusasiakirjojaan ja henkilötodistuksiaan.

10 artikla

1. Jokaisen jäsenvaltion on pyrittävä varmistamaan yhdenvertainen kohtelu kotitaloustyöntekijöiden ja muiden työntekijöiden kesken liittyen normaaliin työaikaan, ylityön korvaamiseen, päivittäisiin ja viikoittaisiin lepoaikoihin ja palkalliseen vuosilomaan kansallisten lakien, asetusten tai työehtosopimusten mukaisesti ottaen huomioon kotitaloustyön erityispiirteet.

2. Viikoittaisen lepoajan on oltava vähintään 24 peräkkäistä tuntia.

3. Jaksot, joiden aikana kotitaloustyönteki-

formed, addressing the terms and conditions of employment referred to in Article 7, prior to crossing national borders for the purpose of taking up the domestic work to which the offer or contract applies.

2. The preceding paragraph shall not apply to workers who enjoy freedom of movement for the purpose of employment under bilateral, regional or multilateral agreements, or within the framework of regional economic integration areas.

3. Members shall take measures to cooperate with each other to ensure the effective application of the provisions of this Convention to migrant domestic workers.

4. Each Member shall specify, by means of laws, regulations or other measures, the conditions under which migrant domestic workers are entitled to repatriation on the expiry or termination of the employment contract for which they were recruited.

Article 9

Each Member shall take measures to ensure that domestic workers:

- (a) are free to reach agreement with their employer or potential employer on whether to reside in the household;
- (b) who reside in the household are not obliged to remain in the household or with household members during periods of daily and weekly rest or annual leave; and
- (c) are entitled to keep in their possession their travel and identity documents.

Article 10

1. Each Member shall take measures towards ensuring equal treatment between domestic workers and workers generally in relation to normal hours of work, overtime compensation, periods of daily and weekly rest and paid annual leave in accordance with national laws, regulations or collective agreements, taking into account the special characteristics of domestic work.

2. Weekly rest shall be at least 24 consecutive hours.

jät eivät ole vapaita käyttämään aikaansa haluamalla tavalla, vaan ovat kotitalouden käytettävissä vastatakseen mahdollisiin kutsuihin, on katsottava työajaksi kansallisten lakien, asetusten tai työehtosopimusten taikka muun kansallisen käytännön määrittämässä laajuudessa.

11 artikla

Jokaisen jäsenvaltion on toimillaan varmistettava, että kotitaloustyöntekijät ansaitsevat vähimmäispalkkaa, mikäli he kuuluvat tällaisen vähimmäispalkan soveltamispiiriin, ja että palkka määräytyy ilman sukupuoleen perustuvaa syrjintää.

12 artikla

1. Kotitaloustyöntekijöille maksetaan palkka suoraan käteisellä säännöllisin välein, vähintään kerran kuukaudessa. Jollei kansallisissa laeissa, asetuksissa tai työehtosopimuksissa toisin määrätä, maksu voi tapahtua kyseisen työntekijän suostumuksella pankkisiirtona, pankin tai postin sekillä, maksumääräyksellä tai muulla laillisella rahasuorituksella.

2. Kansallisissa laeissa, asetuksissa, työehtosopimuksissa tai välitystuomioissa voidaan määritellä, että rajoitettu osa kotitaloustyöntekijöiden palkasta maksetaan luontaisuuorituksina, jotka eivät ole muihin työntekijäryhmiin yleisesti sovellettavia luontaisuuorituksia epäedullisempia, kunhan varmistetaan, että työntekijä hyväksyy luontaisuuoritukset, että ne on tarkoitettu työntekijän henkilökohtaiseen käyttöön ja hänen edukseen ja että niille määritelty rahallinen arvo on oikeudenmukainen ja kohtuullinen.

13 artikla

1. Jokaisella kotitaloustyöntekijällä on oikeus turvalliseen ja terveelliseen työskentelyympäristöön. Jokaisen jäsenen on varmistettava kotitaloustyöntekijöiden työterveys ja työturvallisuus kansallisten lakien, asetusten ja käytäntöjen mukaisesti tehokkain toimin, joissa otetaan riittävästi huomioon kotitaloustyön erityispiirteet.

2. Edellä olevassa kohdassa tarkoitettuja

3. Periods during which domestic workers are not free to dispose of their time as they please and remain at the disposal of the household in order to respond to possible calls shall be regarded as hours of work to the extent determined by national laws, regulations or collective agreements, or any other means consistent with national practice.

Article 11

Each Member shall take measures to ensure that domestic workers enjoy minimum wage coverage, where such coverage exists, and that remuneration is established without discrimination based on sex.

Article 12

1. Domestic workers shall be paid directly in cash at regular intervals at least once a month. Unless provided for by national laws, regulations or collective agreements, payment may be made by bank transfer, bank cheque, postal cheque, money order or other lawful means of monetary payment, with the consent of the worker concerned.

2. National laws, regulations, collective agreements or arbitration awards may provide for the payment of a limited proportion of the remuneration of domestic workers in the form of payments in kind that are not less favourable than those generally applicable to other categories of workers, provided that measures are taken to ensure that such payments in kind are agreed to by the worker, are for the personal use and benefit of the worker, and that the monetary value attributed to them is fair and reasonable.

Article 13

1. Every domestic worker has the right to a safe and healthy working environment. Each Member shall take, in accordance with national laws, regulations and practice, effective measures, with due regard for the specific characteristics of domestic work, to ensure the occupational safety and health of domestic workers.

toimia voidaan soveltaa asteittain edustavimpien työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen ja, milloin tällaisia on olemassa, sellaisten järjestöjen, jotka edustavat kotitaloustyöntekijöitä ja jotka edustavat heidän työnantajiaan, kanssa käytävien neuvottelujen perusteella.

14 artikla

1. Jokaisen jäsenvaltion on varmistettava asianmukaisin toimin kansallisten lakien ja asetusten mukaisesti ja kotitaloustyön erityispiirteet riittävästi huomioon ottaen, ettei kotitaloustyöntekijöihin sovelleta muita työntekijöitä epäedullisempia ehtoja suhteessa sosiaaliturvaan, mihin luetaan myös äitiysetuudet.

2. Edellä olevassa kohdassa tarkoitettuja toimia voidaan soveltaa asteittain edustavimpien työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen ja, milloin tällaisia on olemassa, kotitaloustyöntekijöitä ja heidän työnantajiaan edustavien järjestöjen kanssa käytävien neuvottelujen perusteella.

15 artikla

1. Yksityisten työnvälitystoimistojen välittämien kotitaloustyöntekijöiden, mukaan lukien kotitaloustyötä tekevät siirtotyöläiset, suojaamiseksi tehokkaasti väärinkohtelevilta käytännöiltä jokaisen jäsenvaltion on

a) määriteltävä kotitaloustyöntekijöitä välittävien yksityisten työnvälitystoimistojen toimintaa sääntelevät ehdot kansallisten lakien, asetusten ja käytännön mukaisesti;

b) varmistettava asianmukaiset järjestelyt ja menettelytavat yksityisiä työnvälitystoimistoja koskevien kantelujen, väitettyjen väärinkäytösten ja vilpillisten käytäntöjen tutkimiseksi liittyen kotitaloustyöntekijöihin;

c) saatettava voimaan omalla oikeudenkäyttöalueellaan ja tarvittaessa yhteistyössä muiden jäsenten kanssa kaikki tarpeelliset ja asianmukaiset toimet, joilla järjestetään yksityisten työnvälitystoimistojen sen alueelle välittämien kotitaloustyöntekijöiden riittävä

2. The measures referred to in the preceding paragraph may be applied progressively, in consultation with the most representative organizations of employers and workers and, where they exist, with organizations representative of domestic workers and those representative of employers of domestic workers.

Article 14

1. Each Member shall take appropriate measures, in accordance with national laws and regulations and with due regard for the specific characteristics of domestic work, to ensure that domestic workers enjoy conditions that are not less favourable than those applicable to workers generally in respect of social security protection, including with respect to maternity.

2. The measures referred to in the preceding paragraph may be applied progressively, in consultation with the most representative organizations of employers and workers and, where they exist, with organizations representative of domestic workers and those representative of employers of domestic workers.

Article 15

1. To effectively protect domestic workers, including migrant domestic workers, recruited or placed by private employment agencies, against abusive practices, each Member shall:

(a) determine the conditions governing the operation of private employment agencies recruiting or placing domestic workers, in accordance with national laws, regulations and practice;

(b) ensure that adequate machinery and procedures exist for the investigation of complaints, alleged abuses and fraudulent practices concerning the activities of private employment agencies in relation to domestic workers;

(c) adopt all necessary and appropriate measures, within its jurisdiction and, where appropriate, in collaboration with other Members, to provide adequate protection for and prevent abuses of domestic workers re-

suojelu ja estetään näiden työntekijöiden väärinkäyttö. Tällaisia toimia ovat lait ja asetukset, joissa määritellään yksityisten työnvälitystoimistojen ja kotitalouksien velvollisuudet kotitaloustyöntekijään nähden, ja lainsäädäntö, jossa säädetään rangaistuksista sekä vilpillisiä käytäntöjä harjoittavien ja väärinkäytöksiin syyllistyneiden yksityisten työnvälitystoimistojen toiminnan kieltämisestä;

d) kun kotitaloustyöntekijöitä välitetään yhdestä maasta työskentelemään toisessa maassa, jäsenvaltion on harkittava kahdensivulisten, alueellisten tai monenvälisen sopimusten tekemistä estääkseen työnvälityksen ja työllistämisen yhteydessä esiintyvät väärinkäytökset ja vilpilliset käytännöt ja

e) toimillaan varmistettava, ettei yksityisten työnvälitystoimistojen perimiä välitysmaksuja vähennetä kotitaloustyöntekijöiden palkasta.

2. Tämän artiklan säännösten voimaan saatamiseksi jokaisen jäsenvaltion on käytävä neuvotteluja edustavimpien työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen ja, milloin tällaisia on olemassa, kotitaloustyöntekijöitä edustavien järjestöjen ja heidän työnantajiaan edustavien järjestöjen kanssa.

16 artikla

Jokaisen jäsenvaltion on toimillaan varmistettava kansallisten lakien, asetusten ja käytännön mukaisesti, että kaikilla kotitaloustyöntekijöillä on itsellään tai edustajansa kautta mahdollisuus oikeudenkäyntiin tuomioistuimissa tai muussa riidanratkaisumekanismissa ehdoin, jotka eivät ole muihin työntekijöihin yleisesti sovellettavia ehtoja epäedullisemmat.

17 artikla

1. Jokaisen jäsenvaltion on saatettava voimaan kaikille pääsy tehokkaisiin valitusmekanismeihin ja keinoihin, joilla varmistetaan kansallisten lakien ja asetusten noudattaminen kotitaloustyöntekijöiden suojelemiseksi.

2. Jokaisen jäsenvaltion on kehitettävä ja saatettava voimaan toimet, joilla toteutetaan työsuojelutarkastukset, lain toimeenpano ja rangaistukset kotitaloustyön erityispiirteet riittävästi huomioon ottaen kansallisten lakien

recruited or placed in its territory by private employment agencies. These shall include laws or regulations that specify the respective obligations of the private employment agency and the household towards the domestic worker and provide for penalties, including prohibition of those private employment agencies that engage in fraudulent practices and abuses;

(d) consider, where domestic workers are recruited in one country for work in another, concluding bilateral, regional or multilateral agreements to prevent abuses and fraudulent practices in recruitment, placement and employment; and

(e) take measures to ensure that fees charged by private employment agencies are not deducted from the remuneration of domestic workers.

2. In giving effect to each of the provisions of this Article, each Member shall consult with the most representative organizations of employers and workers and, where they exist, with organizations representative of domestic workers and those representative of employers of domestic workers.

Article 16

Each Member shall take measures to ensure, in accordance with national laws, regulations and practice, that all domestic workers, either by themselves or through a representative, have effective access to courts, tribunals or other dispute resolution mechanisms under conditions that are not less favourable than those available to workers generally.

Article 17

1. Each Member shall establish effective and accessible complaint mechanisms and means of ensuring compliance with national laws and regulations for the protection of domestic workers.

2. Each Member shall develop and implement measures for labour inspection, enforcement and penalties with due regard for the special characteristics of domestic work,

ja asetusten mukaisesti.

3. Niiltä osin kuin tämä on kansallisten lakien ja asetusten mukaista, toimita on määriteltävä ehdot, joilla voidaan myöntää pääsy kotitalouden tiloihin yksityisyyden suoja riittävästi huomioon ottaen.

18 artikla

Jokaisen jäsenvaltion on kaikkein edustavimpien työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kanssa neuvotellen saatettava voimaan tämän yleissopimuksen määräykset laeilla ja asetuksilla sekä työehtosopimuksilla tai täydentävillä toimilla, jotka ovat kansallisen käytännön mukaisia, laajentamalla tai mukauttamalla tarvittaessa nykyisiä toimia kattamaan kotitaloustyöntekijät tai kehittämällä kotitaloustyöntekijöitä varten erityistoimia.

19 artikla

Tämä yleissopimus ei rajoita kotitaloustyöntekijöihin muiden työtä koskevien yleissopimusten nojalla sovellettavia edullisempia määräyksiä.

20 artikla

Tämän yleissopimuksen virallisista ratifioinneista on rekisteröintiä varten ilmoitettava Kansainvälisen työtoimiston pääjohtajalle.

21 artikla

1. Tämä yleissopimus velvoittaa ainoastaan niitä Kansainvälisen työjärjestön jäsenvaltioita, joiden ratifioinnit Kansainvälisen työtoimiston pääjohtaja on rekisteröinyt.

2. Se tulee voimaan 12 kuukauden kuluttua siitä päivästä, jona pääjohtaja on rekisteröinyt kahden jäsenvaltion ratifioinnit.

3. Tämän jälkeen yleissopimus tulee voimaan valtiossa 12 kuukauden kuluttua siitä, kun sen ratifiointi on rekisteröity.

in accordance with national laws and regulations.

3. In so far as compatible with national laws and regulations, such measures shall specify the conditions under which access to household premises may be granted, having due respect for privacy.

Article 18

Each Member shall implement the provisions of this Convention, in consultation with the most representative employers' and workers' organizations, through laws and regulations, as well as through collective agreements or additional measures consistent with national practice, by extending or adapting existing measures to cover domestic workers or by developing specific measures for them, as appropriate.

Article 19

This Convention does not affect more favourable provisions applicable to domestic workers under other international labour Conventions.

Article 20

The formal ratifications of this Convention shall be communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration.

Article 21

1. This Convention shall be binding only upon those Members of the International Labour Organization whose ratifications have been registered with the Director-General of the International Labour Office.

2. It shall come into force twelve months after the date on which the ratifications of two Members have been registered with the Director-General.

3. Thereafter, this Convention shall come into force for any Member twelve months after the date on which its ratification is registered.

22 artikla

1. Tämän yleissopimuksen ratifioinut jäsenvaltio voi irtisanoa yleissopimuksen 10 vuoden kuluttua päivästä, jona yleissopimus on tullut ensimmäisen kerran voimaan, lähettämällä irtisanomisilmoituksen Kansainvälisen työtoimiston pääjohtajalle rekisteröintiä varten. Irtisanominen tulee voimaan vuoden kuluttua sen rekisteröintipäivästä.

2. Jokainen tämän yleissopimuksen ratifioinut jäsenvaltio, joka ei ole käyttänyt tässä artiklassa mainittua irtisanomisoikeuttaan edellisessä kohdassa mainitun kymmenvuotisjakson umpeutumista seuraavan vuoden aikana, sitoutuu noudattamaan yleissopimusta seuraavat 10 vuotta, minkä jälkeen se voi irtisanoa yleissopimuksen jokaisen uuden kymmenvuotisjakson ensimmäisen vuoden aikana tässä artiklassa määrätyn ehdoin.

23 artikla

1. Kansainvälisen työtoimiston pääjohtaja ilmoittaa Kansainvälisen työjärjestön kaikille jäsenvaltioille järjestön jäsenvaltioiden ilmoittamista ratifioinneista ja irtisanomisista.

2. Ilmoittaessaan järjestön jäsenvaltioille toisesta ilmoitetusta ratifioinnista pääjohtaja kiinnittää järjestön jäsenvaltioiden huomiota yleissopimuksen voimaantulopäivään.

24 artikla

Kansainvälisen työtoimiston pääjohtajan on annettava Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille kaikkien rekisteröityjen ratifiointien ja irtisanomisten täydelliset tiedot Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan 102 artiklan mukaista rekisteröintiä varten.

25 artikla

Kansainvälisen työtoimiston hallintoneuvosto voi tarpeelliseksi katsomallaan hetkellä

Article 22

1. A Member which has ratified this Convention may denounce it after the expiration of ten years from the date on which the Convention first comes into force, by an act communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration. Such denunciation shall not take effect until one year after the date on which it is registered.

2. Each Member which has ratified this Convention and which does not, within the year following the expiration of the period of ten years mentioned in the preceding paragraph, exercise the right of denunciation provided for in this Article, will be bound for another period of ten years and, thereafter, may denounce this Convention within the first year of each new period of ten years under the terms provided for in this Article.

Article 23

1. The Director-General of the International Labour Office shall notify all Members of the International Labour Organization of the registration of all ratifications and denunciations that have been communicated by the Members of the Organization.

2. When notifying the Members of the Organization of the registration of the second ratification that has been communicated, the Director-General shall draw the attention of the Members of the Organization to the date upon which the Convention will come into force.

Article 24

The Director-General of the International Labour Office shall communicate to the Secretary-General of the United Nations for registration in accordance with Article 102 of the Charter of the United Nations full particulars of all ratifications and denunciations that have been registered.

Article 25

At such times as it may consider necessary,

esittää yleiskonferenssille kertomuksen tämän yleissopimuksen toiminnasta ja selvittää, onko yleissopimuksen tarkistaminen kokonaisuudessaan tai osittain aiheellista merkitä konferenssin asialistalle.

26 artikla

1. Mikäli yleiskokous hyväksyy tätä yleissopimusta tarkistavan uuden yleissopimuksen ja ellei uudessa yleissopimuksessa toisin määrätä,

a) kun jäsenvaltio ratifioi yleissopimusta uudistavan yleissopimuksen, tämä merkitsee ilman eri toimenpiteitä nykyisen yleissopimuksen välitöntä irtisanomista sen estämättä, mitä 22 artiklassa määrätään, jos ja kun uudistettu yleissopimus on tullut voimaan;

b) sinä päivänä, jona uudistettu yleissopimus tulee voimaan, tämä yleissopimus ei ole enää avoinna jäsenvaltioiden ratifiointia varten.

2. Tämä yleissopimus on joka tapauksessa voimassa nykyisessä muodossaan ja sisällössään niiden jäsenvaltioiden osalta, jotka ovat ratifioineet sen eivätkä ole ratifioineet uudistavaa yleissopimusta.

27 artikla

Tämän yleissopimuksen englannin- ja ranskan-kieliset tosinnot ovat yhtä todistusvoimaiset.

the Governing Body of the International Labour Office shall present to the General Conference a report on the working of this Convention and shall examine the desirability of placing on the agenda of the Conference the question of its revision in whole or in part.

Article 26

1. Should the Conference adopt a new Convention revising this Convention, then, unless the new Convention otherwise provides:

(a) the ratification by a Member of the new revising Convention shall ipso jure involve the immediate denunciation of this Convention, notwithstanding the provisions of Article 22, if and when the new revising Convention shall have come into force;

(b) as from the date when the new revising Convention comes into force, this Convention shall cease to be open to ratification by the Members.

2. This Convention shall in any case remain in force in its actual form and content for those Members which have ratified it but have not ratified the revising Convention.

Article 27

The English and French versions of the text of this Convention are equally authoritative.

KOTITALOUSTYÖNTEKIJÖIDEN IH-
MISARVOISTA TYÖTÄ KOSKEVA SUO-
SITUS

Kansainvälisen työjärjestön yleiskonferenssi, joka

on kokoontunut Geneveen Kansainvälisen työtoimiston hallintoneuvoston kutsumana 100. istuntoonsa 1 päivänä kesäkuuta 2011 ja

on päättänyt kotitaloustyöntekijöitä koskevan vuoden 2011 yleissopimuksen hyväksymisestä ja kotitaloustyöntekijöiden ihmisarvoista työtä koskevien tiettyjen ehdotusten hyväksymisestä istunnon esityslistan neljäntenä kohtana ja

on päättänyt, että nämä ehdotukset saataan kotitaloustyöntekijöitä koskevaa vuoden 2011 yleissopimusta täydentävän suosituksen muotoon;

hyväksyy tänään 16 päivänä kesäkuuta 2011 seuraavan suosituksen, johon voidaan viitata nimellä ”kotitaloustyöntekijöitä koskeva suositus, 2011”.

1. Tämän suosituksen määräykset täydentävät kotitaloustyöntekijöitä koskevan vuoden 2011 yleissopimuksen, jäljempänä ’yleissopimus’, määräyksiä, ja niitä on tarkasteltava yhdessä näiden kanssa.

2. Toteuttaessaan toimia, joilla varmistetaan, että kotitaloustyöntekijät nauttivat yhdistymisvapautta ja että heidän kollektiivinen neuvotteluvoimautensa tunnustetaan tehokkaasti, jäsenvaltioiden olisi

a) tunnistettava ja poistettava mahdolliset lainsäädännölliset tai hallinnolliset rajoitukset ja muut esteet, jotka vaikuttavat kotitaloustyöntekijöiden oikeuteen perustaa omia järjestöjään tai liittyä valitsemiinsa työntekijäjärjestöihin ja kotitaloustyöntekijäjärjestöjen oikeuteen liittyä työntekijäjärjestöihin, liittoihin ja keskusliittoihin;

b) harkittava sellaisten toimien toteuttamista tai tukemista, joilla vahvistetaan työntekijä- ja työnantajajärjestöjen, kotitaloustyöntekijöitä edustavien järjestöjen ja kotitaloustyöntekijöiden työnantajia edustavien järjestöjen valmiuksia edistää tehokkaasti jäsentensä oikeuksia, edellyttäen, että näiden järjestöjen riippumattomuutta ja itsenäisyyttä varjellaan jatkuvasti lain puitteissa.

3. Toteuttaessaan syrjintää työssä ja amma-

RECOMMENDATION CONCERNING
DECENT WORK FOR DOMESTIC
WORKERS

The General Conference of the International Labour Organization,

Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office, and having met in its 100th Session on 1 June 2011, and

Having adopted the Domestic Workers Convention, 2011, and

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to decent work for domestic workers, which is the fourth item on the agenda of the session, and

Having determined that these proposals shall take the form of a Recommendation supplementing the Domestic Workers Convention, 2011; adopts this sixteenth day of June of the year two thousand and eleven the following Recommendation, which may be cited as the Domestic Workers Recommendation, 2011.

1. The provisions of this Recommendation supplement those of the Domestic Workers Convention, 2011 (“the Convention”), and should be considered in conjunction with them.

2. In taking measures to ensure that domestic workers enjoy freedom of association and the effective recognition of the right to collective bargaining, Members should:

(a) identify and eliminate any legislative or administrative restrictions or other obstacles to the right of domestic workers to establish their own organizations or to join the workers’ organizations of their own choosing and to the right of organizations of domestic workers to join workers’ organizations, federations and confederations;

(b) give consideration to taking or supporting measures to strengthen the capacity of workers’ and employers’ organizations, organizations representing domestic workers and those of employers of domestic workers, to promote effectively the interests of their members, provided that at all times the independence and autonomy, within the law, of such organizations are protected.

tin harjoittamisessa poistavia toimia jäsenvaltioiden tulisi kansallisten työtä koskevien normien suhteen johdonmukaisesti muun muassa

a) varmistaa, että työhön liittyvää lääketieteellistä testausta koskevissa järjestelyissä kunnioitetaan henkilötietojen luottamuksellisuuden ja kotitaloustyöntekijöiden yksityisyyden periaatetta ja noudatetaan ILO:n käytännönsääntöjä, jotka koskevat työntekijöiden henkilötietojen suojaamista (1997), ja muita asiaan liittyviä kansainvälisiä tietosuojanormeja;

b) ehkäistään tällaiseen testaukseen liittyvä mahdollinen syrjintä ja

c) varmistetaan, ettei kotitaloustyöntekijää velvoiteta osallistumaan hiv- tai raskaustestiin tai kertomaan hiv- tai raskaustestin tietoa.

4. Kotitaloustyöntekijöiden lääketieteellistä testaamista pohtivien jäsenvaltioiden tulisi harkita

a) julkisen terveystiedon saattamista kotitalouksien jäsenten ja kotitaloustyöntekijöiden saataville sellaisista ensisijaisista terveyteen tai sairauteen liittyvistä huolenaiheista, jotka antavat aiheen lääketieteelliseen testaamiseen kulloisessakin kansallisessa ympäristössä;

b) julkisen terveystiedon saattamista kotitalouksien jäsenten ja kotitaloustyöntekijöiden saataville vapaaehtoisesta lääketieteellisestä testaamisesta, lääketieteellisestä hoidosta sekä hyvistä terveys- ja hygieniakäytännöistä yhteisölle yleisesti järjestettyjen kansanterveysohjelmien mukaisesti ja

c) tiedottamista työhön liittyvää lääketieteellistä testaamista koskevista parhaista käytännöistä kotitaloustyön erityisluonteeseen asianmukaisesti sovitettuna.

5. 1) Jäsenvaltioiden olisi lapsityön pahimpia muotoja koskeva yleissopimus, 1999 (nro 182) ja suositus (nro 190) huomioon ottaen tunnistettava sellaiset kotitaloustyön muodot, jotka luonteensa tai työskentelyolosuhteidensa vuoksi todennäköisimmin vahingoittavat lasten terveyttä, turvallisuutta tai moraalialia, ja kiellettävä ja poistettava tällainen lasten työ.

2) Kotitaloustyöntekijöiden työskentely- ja elinolosuhteita säännellessään jäsenten olisi kiinnitettävä erityistä huomiota alle 18-vuotiaiden mutta kansallisissa laeissa ja ase-

3. In taking measures for the elimination of discrimination in respect of employment and occupation, Members should, consistent with international labour standards, among other things:

(a) make sure that arrangements for work-related medical testing respect the principle of the confidentiality of personal data and the privacy of domestic workers, and are consistent with the ILO code of practice "Protection of workers' personal data" (1997), and other relevant international data protection standards;

(b) prevent any discrimination related to such testing; and

(c) ensure that no domestic worker is required to undertake HIV or pregnancy testing, or to disclose HIV or pregnancy status.

4. Members giving consideration to medical testing for domestic workers should consider:

(a) making public health information available to members of the households and domestic workers on the primary health and disease concerns that give rise to any needs for medical testing in each national context;

(b) making information available to members of the households and domestic workers on voluntary medical testing, medical treatment, and good health and hygiene practices, consistent with public health initiatives for the community generally; and

(c) distributing information on best practices for work-related medical testing, appropriately adapted to reflect the special nature of domestic work.

5. (1) Taking into account the provisions of the Worst Forms of Child Labour Convention, 1999 (No. 182), and Recommendation (No. 190), Members should identify types of domestic work that, by their nature or the circumstances in which they are carried out, are likely to harm the health, safety or morals of children, and should also prohibit and eliminate such child labour.

(2) When regulating the working and living conditions of domestic workers, Members should give special attention to the needs of

tuksissa määriteltyä vähimmäistyöikää vanhempien kotitaloustyöntekijöiden tarpeet ja ryhdyttävä toimiin heidän suojelemiseksi, muun muassa

a) rajoittamalla heidän työaikaansa tarkasti, jotta heille jää riittävästi aikaa lepoon, yleissivistävään ja ammatilliseen koulutukseen, vapaa-ajan toimintaan ja perheen tapaamiseen;

b) kieltämällä yötyö;

c) asettamalla rajoituksia fyysisesti tai psyykkisesti liian vaativalle työlle ja

d) perustamalla tai vahvistamalla valvontamekanismeja, joilla seurataan heidän työ- ja elinolosuhteitaan.

6. 1) Jäsenvaltioiden tulisi tarvittaessa tarjota asianmukaista tukea, jolla varmistetaan, että kotitaloustyöntekijät ymmärtävät työehtonsa ja työolonsa.

2) Yleissopimuksen 7 artiklassa lueteltujen seikkojen lisäksi työehtoihin ja työoloihin olisi sisällytettävä myös

a) työnkuvaus;

b) sairauslomien ja mahdollisesti sovellettavat muut henkilökohtaiset vapaat;

c) palkka tai muu korvaus ylityöstä tai päivystysajasta yleissopimuksen 10 artiklan 3 kohdan mukaisesti;

d) mahdolliset muut maksut, joihin kotitaloustyöntekijällä on oikeus;

e) mahdolliset luontaisuuritukset ja niiden rahallinen arvo;

f) yksityiskohtaiset tiedot mahdollisesti tarjotusta majoituksesta ja

g) työntekijän palkasta sallitut mahdolliset vähennykset.

3) Jäsenvaltioiden olisi harkittava kotitaloustyötä koskevan työ sopimusmallin laatimista neuvotellen edustavimpien työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen ja, milloin tällaisia on olemassa, kotitaloustyöntekijöitä edustavien järjestöjen ja kotitaloustyöntekijöiden työnantajia edustavien järjestöjen kanssa.

4) Työsopimusmallin olisi aina oltava kotitaloustyöntekijöiden, työnantajien, etujärjestöjen ja yleisön saatavilla maksutta.

7. Jäsenvaltioiden tulisi harkita mekanismien järjestämistä kotitaloustyöntekijöiden suojelemiseksi väärinkäytöltä, häirinnältä ja

domestic workers who are under the age of 18 and above the minimum age of employment as defined by national laws and regulations, and take measures to protect them, including by:

(a) strictly limiting their hours of work to ensure adequate time for rest, education and training, leisure activities and family contacts;

(b) prohibiting night work;

(c) placing restrictions on work that is excessively demanding, whether physically or psychologically; and

(d) establishing or strengthening mechanisms to monitor their working and living conditions.

6. (1) Members should provide appropriate assistance, when necessary, to ensure that domestic workers understand their terms and conditions of employment.

(2) Further to the particulars listed in Article 7 of the Convention, the terms and conditions of employment should also include:

(a) a job description;

(b) sick leave and, if applicable, any other personal leave;

(c) the rate of pay or compensation for overtime and standby consistent with Article 10(3) of the Convention;

(d) any other payments to which the domestic worker is entitled;

(e) any payments in kind and their monetary value;

(f) details of any accommodation provided; and

(g) any authorized deductions from the worker's remuneration.

(3) Members should consider establishing a model contract of employment for domestic work, in consultation with the most representative organizations of employers and workers and, where they exist, with organizations representative of domestic workers and those representative of employers of domestic workers.

(4) The model contract should at all times be made available free of charge to domestic workers, employers, representative organizations and the general public.

7. Members should consider establishing mechanisms to protect domestic workers

väkivallalta, esimerkiksi

a) perustamalla kotitaloustyöntekijöiden käytettävissä olevia valitusjärjestelyjä, joilla ilmoitetaan väärinkäyttö-, häirintä- tai väkivaltatapauksista;

b) varmistamalla, että kaikki väärinkäyttöä, häirintää tai väkivaltaa koskevat valitukset tutkitaan ja että ne johtavat tarvittaessa syytteen aseentamiseen, ja

c) perustamalla ohjelmat väärinkäytön, häirinnän ja väkivallan kohteeksi joutuneiden kotitaloustyöntekijöiden uudelleen sijoittamiseksi ja kuntouttamiseksi, mihin kuuluu myös tilapäismajoituksen ja terveydenhuollon tarjoaminen.

8. 1) Työaika, myös yleissopimuksen 10 artiklan 3 kohdan mukainen ylityö ja päivystysaika, olisi kirjattava tarkasti, ja tiedot olisi pidettävä kotitaloustyöntekijän vapaasti katsottavissa.

2) Jäsenvaltioiden olisi harkittava asiaa koskevan käytännön ohjeiston kehittämistä neuvotellen edustavimpien työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen ja, milloin tällaisia on olemassa, kotitaloustyöntekijöitä edustavien järjestöjen ja kotitaloustyöntekijöiden työnantajia edustavien järjestöjen kanssa.

9. 1) Jaksoista, joiden aikana kotitaloustyöntekijät eivät ole vapaita käyttämään aikaansa haluamallaan tavalla vaan ovat kotitalouden käytettävissä vastatakseen mahdollisiin kutsuihin (päivystys- tai varallaoloajat), olisi määriteltävä kansallisten lakien, asetusten tai työehtosopimusten taikka muiden kansallisen käytännön mukaisten välineiden määräämässä laajuudessa

a) viikkoa, kuukautta tai vuotta kohden ilmoitettu enimmäistuntimäärä, jonka kotitaloustyöntekijän voidaan edellyttää olevan valmiudessa, ja tämän ajan laskentatavat;

b) korvaava lepoaika, johon kotitaloustyöntekijä on oikeutettu, jos normaali lepoaika keskeytyy valmiustilan vuoksi; ja

c) korvaus, joka päivystystunneista maksetaan.

2) Sellaisten työntekijöiden osalta, joiden tavanomaiset tehtävät ajoittuvat yöaikaan, jäsenten olisi harkittava yötyön aiheuttamat rajoitteet huomioon ottaen 9 kohdan 1 alakohdassa mainittujen toimien kaltaisia toimia.

10. Jäsenvaltioiden olisi toimillaan varmis-

from abuse, harassment and violence, such as:

(a) establishing accessible complaint mechanisms for domestic workers to report cases of abuse, harassment and violence;

(b) ensuring that all complaints of abuse, harassment and violence are investigated, and prosecuted, as appropriate; and

(c) establishing programmes for the relocation from the household and rehabilitation of domestic workers subjected to abuse, harassment and violence, including the provision of temporary accommodation and health care.

8. (1) Hours of work, including overtime and periods of standby consistent with Article 10(3) of the Convention, should be accurately recorded, and this information should be freely accessible to the domestic worker.

(2) Members should consider developing practical guidance in this respect, in consultation with the most representative organizations of employers and workers and, where they exist, with organizations representative of domestic workers and those representative of employers of domestic workers.

9. (1) With respect to periods during which domestic workers are not free to dispose of their time as they please and remain at the disposal of the household in order to respond to possible calls (standby or on-call periods), Members, to the extent determined by national laws, regulations or collective agreements, should regulate:

(a) the maximum number of hours per week, month or year that a domestic worker may be required to be on standby, and the ways they might be measured;

(b) the compensatory rest period to which a domestic worker is entitled if the normal period of rest is interrupted by standby; and

(c) the rate at which standby hours should be remunerated.

(2) With regard to domestic workers whose normal duties are performed at night, and taking into account the constraints of night work, Members should consider measures comparable to those specified in subparagraph 9(1).

tettava, että kotitaloustyöntekijöillä on oikeus sopiviin lepojaksoihin työpäivän aikana, niin että he pystyvät nauttimaan aterioita ja pitämään taukoja.

11. 1) Viikoittaisen lepoajan olisi oltava vähintään 24 peräkkäistä tuntia.

2) Viikoittaisen levon vakiopäivä olisi määriteltävä osapuolten sopimuksella kansallisten lakien, asetusten tai työehtosopimusten mukaisesti ottaen huomioon työn vaatimukset ja kotitaloustyöntekijän kulttuuriset, uskonnolliset ja sosiaaliset vaatimukset.

3) Mikäli kansallisissa laeissa, asetuksissa tai työehtosopimuksissa sallitaan, että viikoittainen lepoaika voi kertyä työntekijöillä yleisesti seitsemää päivää pitempinä jaksoina, kertymisjakso ei saisi ylittää kotitaloustyöntekijöiden osalta 14 päivää.

12. Kansallisissa laeissa, asetuksissa tai työehtosopimuksissa olisi määriteltävä, millä perustein kotitaloustyöntekijöiden voidaan edellyttää työskentelevän päivittäisen tai viikoittaisen lepojakson aikana ja tarjota riittävä korvaava lepo mahdollisesta rahallisesta korvauksesta riippumatta.

13. Kotitaloustyöntekijöiden kotitalouden jäsenten kanssa lomalla viettämää aikaa ei pitäisi laskea osaksi heidän palkallista vuosilomaansa.

14. Kun palkasta rajoitettu osa maksetaan luontaiskorvauksena, jäsenvaltioiden tulisi harkita

a) kokonaisrajan määrittämistä sille palkan osalle, joka voidaan maksaa luontaisuuritukseksi, jottei se pienennä perusteettomasti kotitaloustyöntekijöiden ja heidän perheidensä toimeentulon kannalta välttämätöntä palkkaa;

b) luontaisuuritusten rahallisen arvon laskemista suhteessa puolueettomiin kriteereihin, esimerkiksi julkisviranomaisten tarvittaessa määrittelemään markkina-arvoon, omakustannushintaan tai hintoihin;

c) luontaisuuritusten rajoittamista selvästi kotitaloustyöntekijän henkilökohtaiseen käyttöön ja hyödyksi soveltuviin suorituksiin, kuten ruokaan ja majoitukseen;

d) sen varmistamista, että mikäli kotitaloustyöntekijän edellytetään asuvan kotitalouden tarjoamassa majoituksessa, palkkausta ei voida vähentää majoitusta, jollei tästä ole sovittu erikseen työntekijän kanssa, ja

10. Members should take measures to ensure that domestic workers are entitled to suitable periods of rest during the working day, which allow for meals and breaks to be taken.

11. (1) Weekly rest should be at least 24 consecutive hours.

(2) The fixed day of weekly rest should be determined by agreement of the parties, in accordance with national laws, regulations or collective agreements, taking into account work exigencies and the cultural, religious and social requirements of the domestic worker.

(3) Where national laws, regulations or collective agreements provide for weekly rest to be accumulated over a period longer than seven days for workers generally, such a period should not exceed 14 days for domestic workers.

12. National laws, regulations or collective agreements should define the grounds on which domestic workers may be required to work during the period of daily or weekly rest and provide for adequate compensatory rest, irrespective of any financial compensation.

13. Time spent by domestic workers accompanying the household members on holiday should not be counted as part of their paid annual leave.

14. When provision is made for the payment in kind of a limited proportion of remuneration, Members should consider:

(a) establishing an overall limit on the proportion of the remuneration that may be paid in kind so as not to diminish unduly the remuneration necessary for the maintenance of domestic workers and their families;

(b) calculating the monetary value of payments in kind by reference to objective criteria such as market value, cost price or prices fixed by public authorities, as appropriate;

(c) limiting payments in kind to those clearly appropriate for the personal use and benefit of the domestic worker, such as food and accommodation;

(d) ensuring that, when a domestic worker is required to live in accommodation provided by the household, no deduction may be made from the remuneration with respect to

e) varmistettava, että kotitaloustyön suorittamiseen suoraan liittyviä tarvikkeita, kuten työasua, työkaluja tai suojaimia ja niiden puhdistusta ja ylläpitoa, ei katsota luontais-suorituksiksi eikä niiden kustannuksia vähennetä kotitaloustyöntekijän palkasta.

15. 1) Kotitaloustyöntekijöille olisi annettava jokaisella maksukerralla helposti ymmärrettävä kirjallinen laskelma heille maksettavasta koko palkasta ja kunkin mahdollisesti tehdyn vähennyksen määrästä ja tarkoituksesta.

2) Työsuhteen päättyessä jäljellä olevat maksusuoritukset olisi maksettava välittömästi.

16. Jäsenvaltioiden olisi toimillaan varmistettava, etteivät kotitaloustyöntekijöiden edellytykset ole yleensä työntekijöiden edellytyksiä epäedullisempia työntekijöiden esittäessä maksuvaatimuksia työnantajan maksukyvyttömyyden tai kuolemantapauksen yhteydessä.

17. Mikäli majoitusta ja ruokaa tarjotaan, niiden olisi kansalliset edellytykset huomioon ottaen sisällettävä seuraavat seikat:

a) erillinen yksityinen huone, joka on asianmukaisesti kalustettu ja varustettu riittävällä ilmanvaihdolla sekä lukolla, jonka avain olisi annettava kotitaloustyöntekijälle;

b) pääsy sopiviin yhteisiin tai yksityisiin saniteettitiloihin;

c) riittävä valaistus ja tarvittaessa lämmitys ja ilmastointi kotitaloudessa vallitsevien olosuhteiden mukaisesti ja

d) laadukkaita ja määrältään riittäviä aterioita, jotka soveltuvat kohtuullisessa määrin kyseisen kotitaloustyöntekijän mahdollisiin kulttuurisiin ja uskonnollisiin vaatimuksiin.

18. Mikäli työsuhde irtisanotaan työnantajan aloitteesta muusta syystä kuin vakavan rikkomuksen vuoksi, kotitaloudessa asuville kotitaloustyöntekijöille olisi taattava kohtuullinen irtisanomisaika ja sinä aikana vapaa-aikaa, jotta he pystyvät etsimään uuden työpaikan ja majoituksen.

19. Jäsenvaltioiden olisi edustavimpien työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen ja, milloin tällaisia on olemassa, kotitaloustyöntekijöitä edustavien järjestöjen ja kotitaloustyöntekijöiden työnantajia edustavien järjestöjen

that accommodation, unless otherwise agreed to by the worker; and

(e) ensuring that items directly related to the performance of domestic work, such as uniforms, tools or protective equipment, and their cleaning and maintenance, are not considered as payment in kind and their cost is not deducted from the remuneration of the domestic worker.

15. (1) Domestic workers should be given at the time of each payment an easily understandable written account of the total remuneration due to them and the specific amount and purpose of any deductions which may have been made.

(2) Upon termination of employment, any outstanding payments should be made promptly.

16. Members should take measures to ensure that domestic workers enjoy conditions not less favourable than those of workers generally in respect of the protection of workers' claims in the event of the employer's insolvency or death.

17. When provided, accommodation and food should include, taking into account national conditions, the following:

(a) a separate, private room that is suitably furnished, adequately ventilated and equipped with a lock, the key to which should be provided to the domestic worker;

(b) access to suitable sanitary facilities, shared or private;

(c) adequate lighting and, as appropriate, heating and air conditioning in keeping with prevailing conditions within the household; and

(d) meals of good quality and sufficient quantity, adapted to the extent reasonable to the cultural and religious requirements, if any, of the domestic worker concerned.

18. In the event of termination of employment at the initiative of the employer, for reasons other than serious misconduct, live-in domestic workers should be given a reasonable period of notice and time off during that period to enable them to seek new employment and accommodation.

19. Members, in consultation with the most representative organizations of employers and workers and, where they exist, with organizations representative of domestic work-

kanssa neuvotellen toteutettava toimia, joiden tarkoituksena on esimerkiksi

a) suojata kotitaloustyöntekijöitä poistamalla tai minimoimalla kohtuullisesti edellytettävissä määrin työhön liittyviä vaaroja tai riskejä tapaturmien, ammattitautien ja kuolemantapausten ehkäisemiseksi sekä työterveyden ja -turvallisuuden edistämiseksi kotitaloustyön tekopaikalla;

b) tarjota yleissopimuksen 17 artiklan mukainen riittävä ja asianmukainen tarkastusjärjestelmä ja riittävät rangaistukset työterveys- ja työturvallisuuslakien ja -asetusten rikkomisesta;

c) perustaa menettelyt, joilla kerätään ja julkaistaan tilastot kotitaloustyöhön liittyvistä tapaturmista ja ammattitautien sekä muut tilastot, joiden katsotaan osaltaan edistävän työterveyteen ja -turvallisuuteen liittyvien riskien ja tapaturmien ehkäisemistä;

d) järjestää työterveys- ja työturvallisuusneuvontaa, mukaan lukien ergonomiset seikat ja suojaimet, sekä

e) kehittää koulutusohjelmia ja levittää ohjeistoja erityisesti kotitaloustyötä koskevista työterveys- ja työturvallisuusvaatimuksista.

20. 1) Jäsenvaltioiden olisi harkittava kansallisten lakien ja asetusten mukaisia keinoja, joilla helpotetaan sosiaaliturvamaksujen maksua, myös useiden työntekijöiden palveluksessa olevista kotitaloustyöntekijöistä esimerkiksi yksinkertaistetun maksujärjestelmän avulla.

2) Jäsenvaltioiden olisi harkittava kahdenvälisten, alueellisten tai monenvälisten sopimusten tekemistä, jotta tällaisten sopimusten soveltamisalaan kuuluville kotitaloustyötä tekeville siirtotyöläisille voidaan tarjota yhdenvertainen kohtelu sosiaaliturvan suhteen, pääsy sosiaaliturvan etuuksien piiriin sekä etuuksien säilyminen tai siirrettävyys.

3) Luontaisuuksien rahallinen arvo olisi otettava riittävästi huomioon sosiaaliturvan yhteydessä, myös työnantajamaksujen ja kotitaloustyöntekijöiden etuuksien osalta.

21. 1) Jäsenvaltioiden olisi harkittava täydentäviä toimia, joilla varmistetaan kotitaloustyöntekijöiden ja erityisesti kotitaloustyötä tekevien siirtotyöläisten tehokas suojeleminen, esimerkiksi

ers and those representative of employers of domestic workers, should take measures, such as to:

(a) protect domestic workers by eliminating or minimizing, so far as is reasonably practicable, work-related hazards and risks, in order to prevent injuries, diseases and deaths and promote occupational safety and health in the household workplace;

(b) provide an adequate and appropriate system of inspection, consistent with Article 17 of the Convention, and adequate penalties for violation of occupational safety and health laws and regulations;

(c) establish procedures for collecting and publishing statistics on accidents and diseases related to domestic work, and other statistics considered to contribute to the prevention of occupational safety and health related risks and injuries;

(d) advise on occupational safety and health, including on ergonomic aspects and protective equipment; and

(e) develop training programmes and disseminate guidelines on occupational safety and health requirements specific to domestic work.

20. (1) Members should consider, in accordance with national laws and regulations, means to facilitate the payment of social security contributions, including in respect of domestic workers working for multiple employers, for instance through a system of simplified payment.

(2) Members should consider concluding bilateral, regional or multilateral agreements to provide, for migrant domestic workers covered by such agreements, equality of treatment in respect of social security, as well as access to and preservation or portability of social security entitlements.

(3) The monetary value of payments in kind should be duly considered for social security purposes, including in respect of the contribution by the employers and the entitlements of the domestic workers.

21. (1) Members should consider additional measures to ensure the effective protection of domestic workers and, in particular, migrant domestic workers, such as:

a) kansallisen neuvontapuhelimen perustaminen tulkkipalveluineen tukea tarvitseville kotitaloustyöntekijöille;

b) yleissopimuksen 17 artiklan mukaisen järjestelmän tarjoaminen ennen työllistymistä tapahtuvien vierailujen tekemiseksi kotitalouksiin, joihin kotitaloustyöhön tulevat siirtotyöläiset on tarkoitus työllistää;

c) tilapäisasumisen verkoston kehittäminen;

d) työnantajien tietojen lisääminen omista velvoitteistaan tarjoamalla tietoa hyvistä käytännöistä kotitaloustyöntekijöiden työllistämässä, kotitaloustyötä tekeviä siirtotyöläisiä koskevista työllisyys- ja maahanmuuttolakiin velvoitteista, lainvalvontajärjestelyistä ja seuraamuksista rikkomusten yhteydessä sekä kotitaloustyöntekijöiden ja heidän työnantajien saataavilla olevista tukipalveluista;

e) työntekijöiden pääsyn varmistaminen kantelujärjestelyjen piiriin ja työntekijöiden mahdollisuus käyttää siviili- ja rikosoikeudellisia oikeuskeinoja työsuhteen aikana ja sen jälkeen riippumatta siitä, onko henkilö poistunut kyseisestä maasta, ja

f) julkisten neuvontapalvelujen tarjoaminen kotitaloustyöntekijöille heidän ymmärtämälleen kielillä heidän oikeuksistaan, asiaan vaikuttavista laeista ja asetuksista, käytettävissä olevista kantelujärjestelmistä ja oikeuskeinoista sekä työasioita että maahanmuuttoa koskevasta lainsäädännöstä ja oikeudellista suojelusta rikosten yhteydessä, esimerkiksi väkivalta, ihmiskauppa ja vapaudenriisto, ja kaiken muun heidän mahdollisesti tarvitsemansa merkityksellisen tiedon antaminen.

2) Kotitaloustyötä tekevien siirtotyöläisten lähtömaina toimivien maiden olisi avustettava näiden työntekijöiden oikeuksien tehokkaassa suojelussa tiedottamalla työntekijöille heidän oikeuksistaan ennen lähtöä, perustamalla oikeusapurahastoja, sosiaalipalveluja ja erikoistuneita konsulipalveluja sekä toteuttamalla muita soveltuvia toimenpiteitä.

22. Jäsenvaltioiden olisi edustavimpien työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen ja, milloin tällaisia on olemassa, kotitaloustyöntekijöitä edustavien järjestöjen ja kotitaloustyöntekijöiden työnantajia edustavien järjestöjen kanssa neuvoteltuaan harkittava niiden edellytysten täsmentämistä laeilla, asetuksilla tai muilla toimenpiteillä, joiden vallitessa kotita-

(a) establishing a national hotline with interpretation services for domestic workers who need assistance;

(b) consistent with Article 17 of the Convention, providing for a system of pre-placement visits to households in which migrant domestic workers are to be employed;

(c) developing a network of emergency housing;

(d) raising employers' awareness of their obligations by providing information on good practices in the employment of domestic workers, employment and immigration law obligations regarding migrant domestic workers, enforcement arrangements and sanctions in cases of violation, and assistance services available to domestic workers and their employers;

(e) securing access of domestic workers to complaint mechanisms and their ability to pursue legal civil and criminal remedies, both during and after employment, irrespective of departure from the country concerned; and

(f) providing for a public outreach service to inform domestic workers, in languages understood by them, of their rights, relevant laws and regulations, available complaint mechanisms and legal remedies, concerning both employment and immigration law, and legal protection against crimes such as violence, trafficking in persons and deprivation of liberty, and to provide any other pertinent information they may require.

(2) Members that are countries of origin of migrant domestic workers should assist in the effective protection of the rights of these workers, by informing them of their rights before departure, establishing legal assistance funds, social services and specialized consular services and through any other appropriate measures.

22. Members should, after consulting with the most representative organizations of employers and workers and, where they exist, with organizations representative of domestic workers and those representative of employers of domestic workers, consider specifying by means of laws, regulations or other meas-

loustyötä tekevillä siirtotyöläisillä on oikeus kotiinpaluuseen ilman heille itselleen aiheuttavia kuluja heidän työ sopimuksensa päättymisen tai irtisanomisen yhteydessä.

23. Jäsenvaltioiden olisi edistettävä yksityisten työvälistysoimistojen hyviä käytäntöjä kotitaloustyöntekijöitä kohtaan, mukaan lukien kotitaloustyötä tekevät siirtotyöläiset, ottaen huomioon yksityisiä työvälistysoimistoja koskevan yleissopimuksen, 1997 (nro 181), ja yksityisiä työvälistysoimistoja koskevan suosituksen, 1997 (nro 188).

24. Niiltä osin kuin tämä on yksityisyyden suojaa koskevien kansallisten lakien ja käytännön mukaista, jäsenvaltiot voivat harkita edellytyksiä, joiden vallitessa työsuojelutarkastajille tai muille kotitaloustyöhön sovellettavien säännösten valvonnasta vastuullisille viranomaisille olisi annettava lupa päästä tiloihin, joissa työtä tehdään.

25. 1) Jäsenvaltioiden olisi edustavimpien työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen ja, milloin tällaisia on olemassa, kotitaloustyöntekijöitä edustavien järjestöjen ja kotitaloustyöntekijöiden työnantajia edustavien järjestöjen kanssa neuvotellen laadittava toimintamalleja ja ohjelmia, joilla

a) kannustetaan jatkamaan kotitaloustyöntekijöiden osaamisen ja pätevyyksien kehittämistä, mukaan lukien tarvittaessa lukutaito, tarkoituksena parantaa heidän ammatillisia kehitys- ja työllistymismahdollisuuksiaan;

b) vastataan kotitaloustyöntekijöiden tarpeeseen tasapainottaa työ ja yksityiselämä ja

c) varmistetaan, että kotitaloustyöntekijöiden huolenaiheet ja oikeudet otetaan huomioon yleisissä pyrkimyksissä sovittava yhteen työ ja perheenhuoltovelvollisuudet.

2) Jäsenvaltioiden olisi edustavimpien työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen ja, milloin tällaisia on olemassa, kotitaloustyöntekijöitä edustavien järjestöjen ja kotitaloustyöntekijöiden työnantajia edustavien järjestöjen kanssa neuvoteltuaan kehitettävä asianmukaisia indikaattoreita ja mittausjärjestelmiä, joilla vahvistetaan kansallisten tilastovirastojen valmiuksia kerätä tietoja tehokkaasti kotitaloustyötä koskevien, vaikuttavien poliittisten päätösten tueksi.

26. 1) Jäsenvaltioiden olisi harkittava keskinäistä yhteistyötä varmistaakseen kotitalo-

ures, the conditions under which migrant domestic workers are entitled to repatriation at no cost to themselves on the expiry or termination of the employment contract for which they were recruited.

23. Members should promote good practices by private employment agencies in relation to domestic workers, including migrant domestic workers, taking into account the principles and approaches in the Private Employment Agencies Convention, 1997 (No. 181), and the Private Employment Agencies Recommendation, 1997 (No. 188).

24. In so far as compatible with national law and practice concerning respect for privacy, Members may consider conditions under which labour inspectors or other officials entrusted with enforcing provisions applicable to domestic work should be allowed to enter the premises in which the work is carried out.

25. (1) Members should, in consultation with the most representative organizations of employers and workers and, where they exist, with organizations representative of domestic workers and those representative of employers of domestic workers, establish policies and programmes, so as to:

(a) encourage the continuing development of the competencies and qualifications of domestic workers, including literacy training as appropriate, in order to enhance their professional development and employment opportunities;

(b) address the work–life balance needs of domestic workers; and

(c) ensure that the concerns and rights of domestic workers are taken into account in the context of more general efforts to reconcile work and family responsibilities.

(2) Members should, after consulting with the most representative organizations of employers and workers and, where they exist, with organizations representative of domestic workers and those representative of employers of domestic workers, develop appropriate indicators and measurement systems in order to strengthen the capacity of national statistical offices to effectively collect data necessary to support effective policy-making regarding domestic work.

26. (1) Members should consider cooperat-

ustyötä koskevan vuoden 2011 yleissopimuksen ja tämän suosituksen tehokkaan soveltamisen kotitaloustyötä tekeviin siirtotyöläisiin.

2) Jäsenvaltioiden olisi tehtävä yhteistyötä kahdenvälisesti, alueellisesti ja maailmanlaajuisesti kotitaloustyöntekijöiden suojelun tehostamiseksi erityisesti asioissa, jotka koskevat pakkotyön ja ihmiskaupan ennaltaehkäisyä, pääsyä sosiaaliturvan piiriin, kotitaloustyöntekijöiksi toiseen maahan henkilöitä välittävien yksityisten työnvälitystoimistojen toiminnan seuraamista, hyvien käytäntöjen levittämistä ja kotitaloustyöhön liittyvien tilastojen keräämistä.

3) Jäsenvaltioiden olisi ryhdyttävä toimiin auttaakseen toinen toistaan panemaan yleissopimuksen määräykset täytäntöön tehostamalla kansainvälistä yhteistyötä tai tukea tai molempia, mukaan lukien sosiaalisen ja taloudellisen kehityksen, köyhyyden poistamiseen tähtäävien ohjelmien ja kaikkien saatavilla olevan koulutuksen tukeminen.

4) Jäsenvaltioiden olisi harkittava diplomaattisten erioikeuksien puitteissa

a) diplomaattihenkilökunnan periaatteiden ja käytännesääntöjen voimaan saattamista, joiden tarkoituksena on estää kotitaloustyöntekijöiden oikeuksien loukkaukset, ja

b) kahdenvälistä, alueellista tai monenvälistä yhteistyötä estääkseen kotitaloustyöntekijöihin kohdistuvia epäasiallisia käytäntöjä.

ing with each other to ensure the effective application of the Domestic Workers Convention, 2011, and this Recommendation, to migrant domestic workers.

(2) Members should cooperate at bilateral, regional and global levels for the purpose of enhancing the protection of domestic workers, especially in matters concerning the prevention of forced labour and trafficking in persons, the access to social security, the monitoring of the activities of private employment agencies recruiting persons to work as domestic workers in another country, the dissemination of good practices and the collection of statistics on domestic work.

(3) Members should take appropriate steps to assist one another in giving effect to the provisions of the Convention through enhanced international cooperation or assistance, or both, including support for social and economic development, poverty eradication programmes and universal education.

(4) In the context of diplomatic immunity, Members should consider:

(a) adopting policies and codes of conduct for diplomatic personnel aimed at preventing violations of domestic workers' rights; and

(b) cooperating with each other at bilateral, regional and multilateral levels to address and prevent abusive practices towards domestic workers.